

Cvičení v psaní a slohu

Za oněch dnů žil v chrámovém okrsku Jokawa na hoře Hiei jistý ctihodný biskup. Byl to doslova světec, žila tam s ním osmdesátiletá matka a padesátiletá dcera. Obě ženy vykonaly pouť do Hacuse, v souladu se slibem Buddhovi, který kdysi učinily. Šel tam s nimi i biskupův nejvěrnější a nejuznávanější žák, který vykonával nejrůznější obřady k počtě svatých písem a svatých obrazů.

Když však překračovali vrchovinu mezi Narou a řekou Kizu, matka Jeho Důstojnosti pana biskupa se rozstonala, takže všichni trpěli obavami, zda a jak se dostanou zpět domů. Nakonec se zastavili v domě známého nedaleko řeky Udži, kde se rozhodli, že si chvíli odpočinou, ale když se mnišce udělalo ještě hůř, poslali pro pomoc do Jokawy. Jeho Důstojnost pan biskup chtěl původně zůstat na Posvátné hoře a až do konce roku neměl vůbec v úmyslu sestoupit, ale když slyšel, že jeho matka stůně a možná i během pouti zemře, přispěchal co nejrychleji k ní.

On i jeho učedníci obdaření mocnou léčebnou silou se s okázalou hlučností a velikou vášní halasně účastnili četných obřadů za matčino uzdravení, ačkoli prožila dlouhý a plný život a její osud již jednou musel dojít naplnění. Pán domu se mezitím doslechl, jaký je smysl všech těch obřadů, a velice se rozhorlil nad tím, že s sebou přivedli těžce nemocnou, dokonce snad umírající osobu, a tím poskvrnili jeho dům, a to právě ve chvíli kdy se on sám očišťuje a připravuje k pouti na Posvátnou horu Mitake (ležíci poblíž Nary). Jeho Důstojnost biskup si s bolestí v srdci uvědomil, že ten člověk má svým způsobem pravdu, když se tak hněvá. A protože dům byl stejně malý a přeplněný a matka zde nemohla dýchat, připravoval se, že ji pomalu a opatrně přestěhuje jinam.

Bohužel nemohli zamířit přímo domů, protože stěhovavý bůh Naka-

zami měl v ten den sídlit se svým neviditelným dvorem právě v tomto směru, jemuž se tedy měli vyhnout. Potom si však pan biskup uvědomil, že nedaleko odsud v Udži stojí vila, jež patřivala excísaři Suzakuovi, a protože se dobře znal s tamním správcem, vyslal k němu posla s přáním, aby tam směl pár dní setrvat.

„Správce odjel včera se svými lidmi do Hacuse,“ hlásil posel. Přivedl s sebou nesmírně zuboženého starce, který dům přechodně spravoval.

„Jen přijďte,“ řekl stařec. „Dům stejně jen naplano chátrá, vždycky necháváme poutníky, aby tam přespali.“

„Výborně! Vždyť je to císařská vila a my máme nyní povolení tam pobývat, dostatečný klid a navíc jistotu, že si s nikým nebudeme překážet.“

Jeho Důstojnost biskup pak vyslal posla, aby si to místo dobře prohlédl. Stařec, který byl zřejmě zvyklý pečovat o hosty, vykonal poté nejhrubší potřebné přípravy k jejich ubytování.

Pan biskup přijel dříve než ženy. Dům nebyl řádně udržován a jeho stav byl dosti žalostný. Spolu s biskupem jeli mniši, aby recitovali sůtry. Mistr, který se zúčastnil pouti do Hacuse, jel jako první, druhého mnicha téže hodnosti doprovázel kolega s nižší hodností, zkušený v praktických věcech, který nesl pochodeň. Po příjezdu se vydali na obhlídku opuštěné zadní části domu (zda tam nejsou zlí duchové).

Zdalo se jim, že vstoupili do lesa. Snažili se dohlédnout obrysů tonoucích v tajemném šeru. Náhle měli dojem, že se před nimi otevírá světlejší místo, volný prostor, v němž jako by se coši běhalo. Zarazili se a strnuli, hádali, co by to mohlo být. Muž, který v ruce držel pochodeň, ji vysoko pozvedl, aby posvítil před sebe. Něco tam bylo.

„Jistě to bude nějaká liška proměněná v krasavici. Ničemnice! Však tu potvoru donutíme, aby zjevila svou pravou tvář!“

Pak udělal krůček kupředu.

„Buďte opatrní! Jistě to je něco pořádně nebezpečného!“

Další mnich hned zkrřížil prsty v posvátné znamení určené k zahánění takových bytostí a přitom se na tu bytost pronikavě díval. Měl pocit, že mu vstávají vlasy na hlavě. Totiž že by vstaly, kdyby nějaké měl. Mnich s pochodní však klidně a rozvážně přistoupil přímo k té věci, aby si ji prohlédl.

Mělo to dlouhé lesklé vlasy, opíralo se to o obří pokroucený pahýl stromu a plakalo to a plakalo.

„To je divné! Tohle musí vidět Jeho Důstojnost!“

Mnich, který to řekl, pak přistoupil k svému pánovi a sdělil mu, co našli.

„Mnohokrát už jsem slyšel, že liška může vzít na sebe lidskou podobu, ještě jsem ale neviděl, že by to skutečně udělala.“

Biskup vyšel z domu, aby se na to podíval, a zamířil přímo k bytosti. Už brzy přijede stará nemocná matka a služebnictvo má v kuchyni tolik práce! V lese je úplně ticho – je tu jen pár mnichů, kteří hlídají tuto podivnou bytost.

Už brzy bude svítat! Podaří se včas zjistit, co je to zač, zda je to lidská bytost, nebo něco jiného?

Tiše recitovali příslušnou mantru a tvořili prsty znamení moudry, ale Jeho Důstojnosti byla odpověď evidentně dávno jasná.

„Je to člověk,“ řekl. „Na té bytosti není nic nepřirozeného ani zlovolného. Je to žena. Proč se jí nezeptáte, kdo je? Neshledávám žádný důvod k tomu, abych se domníval, že nežije. Pokud ji zde někdo nechal s tím, že je mrtva, pak se pravděpodobně probrala nebo obživla.“

„Ale kdo by nechal cizí mrtvolu v posvátném okrsku císařské vily? Pokud je to opravdu žena, pak jí určitě nějaká liška, duch lesního stromu nebo jiná podobná bytost zprvu zatemnila rozum a pak ji zavlekla až sem. To je vážná věc. Nepochybně je toto místo nyní poskvrněno.“

Zavolali starého hlídače, ale odpovědí jim vzápětí byla děsivá, několikaosobná ozvěna. Hlídač se připlazil. Byl tak hubený a sešlý věkem, že si musel jednou rukou přidržovat obnošenou čapku, aby mu nesjela do tváře.

„Žije tu nablízku nějaká mladá žena?“

Ukázali mu onu bytost, o níž byla řeč.

„Tohle lišky dělávají,“ řekl stařec. „A pod tímto stromem se občas dějí divné věci. Jednou na podzim, bylo to předloni, unesli asi ročního chlapce, synka někoho, kdo u nás slouží, a nechali ho právě tady. Ani mne to moc nepřekvapuje!“

„A ten chlapeček umřel?“

„Kdepak, je zdravý jako ryba... Lišky nahánějí lidem hrůzu, ale nikdy jim doopravdy neublíží.“

Stařec tohle všechno už viděl. Daleko víc ho vzrušovalo, že mu za pár hodin, doslova uprostřed noci, má přijet velká skupina hostů.

„Vida, tak je to tedy. Ale buďte tak hodný a řádně se přesvědčte.“

Pan biskup přiměl svého odvážného učně, aby učinil krůček kupředu.

„Pověz, jsi démon? Jsi bůh? Jsi liška, či snad duch stromu? Nemáš se kam skrýt, žádný duch kolem ti nepomůže! Řekni mi, kdo jsi, pověz mi to!“

Zatahal ji za roucho, ale ona se rozplakala ještě víc.

„Hledme, dovedeš být tvrdohlavá, jen co je pravda!“

Chtěl ji pohlédnout do tváře, ale zalekl se, že je to možná jedna z oněch ďáblů, o jejichž existenci slyšel, těch, jimž chybí třeba oči nebo nos, a aby ukázale předvedl svou chrabrost, počal z ní stahovat šaty.

Obrátila se tváří dolů a hlasitě vzlykala. Učedník byl skálopevně přesvědčen, že něco tak podivného, ať už je to cokoli, sotva patří do všedního lidského světa. Chtěl vidět, co to je, ale bohužel se právě schylovalo k prudké průtrži mračen.

„Nemůžeme dopustit, aby tady zemřela a poskvrnila vilu,“ řekl mnich. „Musíme ji dostat ven, mimo obvodovou zeď.“

„Ale její tělo má všechny znaky lidské bytosti,“ namítl biskup. „Bylo by hrozné, kdybychom dopustili, aby nám zemřela před očima. Je kruté nezachránit rybku, jež plave ve vodách jezera, nebo jelínka, jenž řídí v hloubi hor, když jsou chyceni a hrozí jim smrt. Lidský život je tak krátký, nesmíme dopustit, aby jí byl zkrácen třeba jen o jediný den, který jí možná zbývá. Snad ji unesl nějaký bůh nebo démon, nebo ji vyhnali z domova a zapudili, či byla podle oklamána. Možná je jí souzeno zajít nepřirozenou smrtí, ale Buddhova milost patří i takovým, jako je ona, a naši povinnosti je podat jí v případě potřeby lék a učinit vše pro její záchranu. Pokud přesto zemře, budeme vědět, že jsme učinili, co bylo v našich silách.“

Někteří z přítomných se zpěchovali, ale biskup již nařídil svému nejmilejšímu zákovu, aby ženu odvedl do domu.

„Důstojnosti, tohle nesmíme! Vaše paní matka je nemocna, a pokud přivedeme dovnitř nějakou zlou bytost, bude tento dům poskvrněn.“

Jiní však opáčili: „Ať je to proměněné strašidlo, duch, nebo člověk, bylo by hříchem nechat žijící bytost, aby zemřela v tom hrozném dopustění, které se zřejmě chystá!“

Protože však služebnictvo nadělá kvůli všemu veliký povyk a takové věci ošklivě kritizuje a pomlouvá, uložili ji na lůžko v odlehle části domu.

Když přijel vůz s matkou Jeho Důstojnosti a matce pomohli z něho sestoupit, nastal velký povyk, neboť ona se v tu chvíli cítila opravdu velmi zle, doslova na smrt nemocna.

Když se všichni trochu uklidnili, otázal se biskup: „Jakpak se daří te mladé dámě, co jsme našli?“

„Když ji postavíme, jen se potácí a dosud neřekla ani slovo. Vždyť sotva dýchá. Zřejmě ji nějaký duch připravil o rozum.“

„O čem je řeč?“ otázala se mniška, mladší sestra pana biskupa.

Biskup vysvětlil, co se stalo. „Je mi přes šedesát let, ale něco takového jsem ještě neviděl,“ dodal.

Když to sestra slyšela, rozplakala se: „Když jsme nocovali v chrámu, měla jsem prapodivný sen. Jak vypadá ta žena? Chci ji vidět!“

„Však můžeš. Leží hned za tamními posuvnými dveřmi na východní straně.“

Mniška tam spěšně zamířila a zjistila, že nalezená žena tam leží úplně sama.

Byla velmi mladá a pěkná a měla na sobě několik vrstev damaškového šatu a šarlatové nohavice. Šaty měla překrásně navoněné a její uslechlý vzhled naznačoval, že je z velmi vznešeného rodu.

„Ach, to je přece bezpochyby moje dcera, kterou tolik postrádám! Tak ses ke mně vrátila!“

S pláčem přivolala starší služebné, které pak mladou ženu přestěhovaly do jednoho z vnitřních pokojů. Učinily tak bez váhání a beze stínu obav, neboť netušily, co se vlastně stalo.

Mladá žena byla v této chvíli na hranici mezi životem a smrtí, přesto však pootevřela oči.

„Promluvte přece,“ prosila ji mniška. „Kdo jste, co se vám stalo?“

Odpovědi se jí však nedostalo, žena byla již zřejmě v bezvědomí. Mniš-

ka jí vtiskla mezi rty nějaký lék, ale bylo vidět, že žena velmi rychle bledne a slábne.

„To je hrozné!“ prosila pak sestra biskupa. „Ona umírá, modlete se za ni!“

„Věděli jsme, že to takhle dopadne! Pan biskup k ní přece jen neměl být tak laskavý!“

Biskup se přesto počal modlit a recitoval sůtru *Srdce Buddhova* k zahnání zlých duchů. Potom nahlédl dovnitř: „Zjistěte přesně, který duch to působí, a zažente jej.“

Žena však byla opravdu nesmírně zesláblá a mohla vypustit duši každým okamžikem.

„Zřejmě se už nevzpamatuje,“ řekla jedna služebná.

„Tohle všechno bylo zbytečné. Nemuseli jsme jezdit tak daleko, abychom nakonec zatáhli do domu umírající a dopustili takové poskvrnění.“

„Ale ona je zřejmě šlechtična. Jak bychom ji mohli opustit, i když se ji třeba nakonec nepodaří zachránit? Tady je každá rada drahá!“

„Pst!“ umlčela je mniška. „Nesmíte o tom nikomu říci. Mohly by z toho vzniknout velké problémy!“

Stav mladé ženy ji znepokojoval víc než stav vlastní matky, a protože se stále chtěla ujišťovat, že žije, neodcházela od ní ani na okamžik. Niko- li proto, že věděla, o koho jde, ale proto, že nemohla přenést přes srdce, že by tak krásná mladá dívka měla zemřít. Ženy, jež se o ni staraly, ji nyní ošetřovaly s nemenší horlivostí.

Mladá žena otevřela čas od času oči, a pak se neutišitelně rozplakala.

„Má drahá, má nejdražší!“ plakala mniška. „Chce se mi věřit, že Buddha vás ke mně přivedl místo mé dcery. Stále naříkám, ale budu se cítit zlomena ještě víc, jestliže také vy mi odejdete. Zřejmě nás spojuje nějaké pouto z minulých životů! Řekněte mi něco, prosím!“

Tak dlouho prosila, až žena sotva slyšitelným hlasem zašeptala: „Zdá se, že zase žiji, ale určitě si to nezasloužím... Jsem hodna pohrdání! Prosim, nedovolte, aby mne někdo viděl. Dnes večer, až se setmí, mne hodte do řeky!“

„Mám radost, že konečně mluvíte, ale proč říkáte tak strašné věci? A jak jste se sem dostala?“

Ale mladá žena již neodpovídala.

Mniška pátrala po tom, zda na jejím těle nenajde nějaké zvláštní znamení nebo něco nepřírozeného, ale nic nenašla. Tváří v tvář takové kráse a tak četným půvabům byla mniška nesmírně dojata a její srdce ovládla bolest. Je ta dívka opravdu jen nepřírozeným zjevením, které ji má učarovat a trýznit?

Družina pana biskupa držela dva dny přísný půst s omezením vycházení a zároveň byla zajištěna nepřetržitá recitace sůter za obě choré ženy.

Podivná událost vyvolala všeobecný úžas. Chudí lidé z okolí, kteří kdysi panu biskupovi sloužili, se dověděli, že Jeho Důstojnost je zde, a přicházeli mu složit poklonu. Během audience jeden z příchozích řekl: „Je tu veliké pozdvižení, protože dcera Jeho Výsosti zesnulého Osmého prince náhle zemřela, i když jí nic zvláštního ani nebylo. Pomáhal jsem s pohřbem, a tak jsem se sem včera nedostal.“

„Co když se její duše zmocnil démon a donesl ji až sem?“ uvažoval biskup. „Ona mi vlastně nepřípadala, jako by byla z obyčejného masa a kostí tohoto světa, bylo na ní cosi až nadpozemsky nehmotného, co mne znepokojovalo...“

„Oheň na pohřebním spalovišti byl tak malý, jako by to ani nebyl skutečný pohřeb žehem. Byl záměrně udržován tak, aby se moc nerozhořel. Byl to velmi neokázalý pohřeb.“

Návštěvník stál venku, aby nevnnesl do domu znečištění z účasti na pohřbu, a ihned nato byl propuštěn.

„Generál Kaoru se prý hodlal oženit s jednou z dcer zesnulého Osmého prince, ale ta přece zemřela již před léty. Která z dcer by to tedy mohla být? Pan přednosta Nió by přece Její Výsosti paní Nakanokimi jistě neopustil.“

Všichni se chystali odjet. Matka pana biskupa se již poněkud pozdravila, směr domů byl i pro ni nyní uvolněn, a tak nebyl důvod, aby dál setrvala na tomto ponurém místě. Někteří účastníci výpravy se však strchovali o onu mladou ženu.

„Je stále ještě velmi slabá a cesta by pro ni mohla být nesmírně náročná,“ říkali všichni. „Celá ta záležitost je nesmírně skličující.“

Skupina jela s dvěma vozy a doprovodem. V prvním jela stará mniška

i panem biskupem a za nimi seděly další dvě mnišky, které o ni měly pečovat. V druhém jela biskupova sestra a ležela v něm i ona mladá žena, o níž pečovala rovněž jedna z dam. Jeli velmi pomalu. Často zastavovali, aby mohli mladé ženě podat léky. Mnišky žily až v Onu, u úpatí hory Hiei, což byl pěkný kus cesty. Dorazili tam až pozdě v noci a litovali, že si cestou nezajistili nikde nocleh. Pan biskup sám pomohl matce sestoupit a jeho sestra ošetřovala mladou ženu, když ji snášeli z vozu. Únava z dlouhé cesty způsobila, že si stará mniška počala hlasitě stěžovat na nezměrné potíže stáří, ale brzy se zotavila tak, že se biskup mohl vrátit na Hien. O mladé ženě se nikomu, kdo ho nedoprovázel, nezmínil, neboť biskupovi sotva přísluší cestovat v takové společnosti.

Rovněž jeho sestra zavázala služebné k mlčenlivosti, neboť se velice obávala, že by pro tu ženu mohl přijít někdo, kdo ji hledá. Jak se mohla ta mladá dáma dostat do takové situace v místech, kde bydlí jinak jen venkované, divila se. Možná ji macecha nebo někdo jiný vzal jako by na pouť, a pak ji proradně opustil, možná také proto, že se rozstala. Mnišku mátl, že dívka pronesla jen ona slova končící výzvou „Hodte mne do řeky,“ a od té doby už opět jen mlčela. Jistě se hned tak úplně nezotaví.

Škoda že se mladá žena ani nikdy neposadila, jen stále ležela a jakoby o čemsi dumala. Působila dojmem, že jí není pomoci, i když by bylo příliš smutné a kruté ji jen tak ponechat osudu. Biskupova sestra se svěřila, jaký měla sen, a tajně požádala mistra poustevníka, k němuž se již dříve obrátila o pomoc, aby dal pálit sezamová semínka za očistu dívky od vlivů zlých duchů.

Uplynul čtvrtý a pátý měsíc. Mniška, která si zoufala nad neúspěšnou snahou docílit sebemenšího zlepšení, napsala panu biskupovi.

„Sestupte z Hory, prosím Vás snažně, a zachraňte ji! To, že dosud žije, je snad důkazem, že není nevyhnutelně odsouzena k smrti. Ale ať už se zmocnilo cokoli, je to jistě cosi podivného, co ji odmítá snadno opustit! Můj nejdražší, přesvatý bratře, chápu, že se hodláte vyhnout osidlům císařského města, ale vaší čistotě nemůže přece uškodit, když v takové snahy přijedete sem k nám.“

Prosila jej a přesvědčovala a on uvažoval, jak podivné to všechno je.

Co kdybych jí tehdy hned na počátku odmítl pomoci? Již to, že jsem ji objevil, je zřejmě důkazem, že nás něco spojuje. Musím se jí pokusit zachránit, a teprve když se mi to nepodaří, smírím se s tím, že onen dar života, který jí byl přidělen, byl do dna vyčerpán.

A tak sestoupil z Hory. Sestra mu zdvořile poděkovala a popsala mu stav mladé ženy v posledních měsících.

„Musím předpokládat, že každý, kdo je tak těžce nemocen, jistě nesmírně trpí, ale její stav není v žádném případě horší, než byl na počátku. Vypadá stále tak krásně a mile, nezdá se, že by měla nějaké bolesti, a ač vzbuzuje dojem umírající, je koneckonců, jak sám vidíte, dosud naživu.“ Pak se trpce rozplakala.

Biskup odpověděl: „Jsem překvapen od první chvíle, kdy jsem ji spatřil. Pojdme, podíváme se na ni!“ Pak nahlédl dovnitř. „Ano, je neobyčejně krásná. Takový vzhled je jistě dar za dobré skutky v minulých životech. Rád bych věděl, jakého prohřešku či chyby se dopustila, že tolik poklesla a ocitla se v tak beznadějně situaci. Neřekla vám nic, z čeho by se na to dalo usuzovat?“

„Vůbec nic. Ale je možná darem od božstva Kannon v Hacuse.“

„To je vyloučeno! Buddha poskytuje takové náznaky (přes hranice nových zrození a převtělení) jedině v souladu s karmickými pouty mezi minulým činem a jeho následkem. Tam, kde takových pout není, nevím, jak by něco takového bylo možné.“

A pak, nezna je sám odpovědi, pustil se do výkonu obřadů. Biskup ovšem běžně nepřijímal výzvy a požadavky ani z císařského paláce, a jeho sestře se proto zdálo, že jeho pověsti nemůže posloužit, když se rozkřikne, že zanechal přísného odříkání v osamělé cele na posvatné Hoře jen proto, aby se modlil za ženu, která pro něj osobně nic neznamená. Učedníci s ní byli zajedno, takže se rozhodli vše udržet v tajnosti.

„Nechte toho, mí drazí žáci,“ řekl biskup, „nechci to už slyšet. Že jsem jakožto mnich ztracen na dně nejhlubší propasti, vím sám. Nepochybně často hřeším a porušuji ledacos, co bych porušit neměl. Nikdy mi však nikdo nevytýkal, že jsem zhřešil kvůli ženě, ani si nejsem sám vědom, že bych se v tomto ohledu dopustil nějaké chyby. Pokud tak učiním nyní, když mi je přes šedesát let, zřejmě je to můj úděl.“

„Ale Vaše Důstojnosti, šíření Buddhova učení vám může i uškodit, pokud zvolné jazyky budou šířit klevety a nečisté řeči,“ namítali učedníci. Neměli z této situace prázdnou radost.

Biskup slavnostně přísahal, že je ochoten jakékoli oběti za to, aby obřad, který nyní vykoná, byl úspěšný, a věnoval mu celou noc. K ránu se podařilo přimět ducha, aby přešel do těla připraveného média, a biskup i mistr poustevník se nyní modlili ještě intenzivněji, aby ducha přiměli k přiznání, odkud čerpá svou sílu a za co svou obět tolik trápí.

Duch byl konečně zahnán do úzkých a po měsících, kdy se odmítal ohlásit, počal láteřit: „Nejsem nikdo, koho můžete donutit, aby před vás předstoupil a poddal se vám. Býval jsem kdysi mnichem a oddaně jsem uváděl v život učení Buddha Šákjámuniho, ale měl jsem jistý marný důvod, proč jsem nenáviděl tento svět, tak jsem putoval a bloudil sem a tam, až jsem se usadil v domě plném hezkých žen. Jednu z nich jsem ale zabil. Když se pak této ženě znechutil život a ve dne v noci opakovala, že už nechce žít, byla to pro mne skvělá příležitost, abych se jí jedné noci, kdy byla sama, zmocnil. Avšak duch božstva Kannon ji nakonec ochránil a mne nyní svými obřady přemohl tenhle biskup. Odejdu tedy.“

„Kdo jsi?“

Médium však již zřejmě bylo tak vyčerpáno, že nebylo s to vyslovit srozumitelnou odpověď. Mysl mladé ženy byla nyní svobodná a čistá, dívka se vzpamatovala a rozhlížela se kolem. Žádnou z tváří lidí, kteří ji obklopovali, neznala. Obklopena staříčkými, sešlými mnichy se cítila osamělá, jako by byla kdesi v neznámé zemi. Nemohla se jasně rozpočítat, kde dosud žila a kdo je.

Vrhla jsem se do vody, protože jsem již nemohla snést svůj stav – nebo snad nikoli? Ale kde jsem teď?

Znovu a znovu se snažila upamatovat, až si uvědomila, že bloudila v temnotách zoufalství.

Když všichni spali, otevřela jsem dvoukřídlé dveře v rohu stavby a vyšla ven. Vanul silný vítr a já jsem slyšela divoké hučení řeky. Stála jsem venku úplně sama a jímala mne nesmírná hrůza. Byla jsem tak zděšena, že nevidím, odkud přicházím ani kam mířím, že jsem si vůbec neuvědo-

movala, čím že jsem prošla na cestě dosavadními zrozeními, a uvažovala jsem, co mne nyní čeká.

Seoustoupila jsem na okraj obvodové verandy, a v tu chvíli jsem ztratila pojem, kde jsem a kam jdu. Jen jsem si říkala, že vrátit se nemá smysl, nebylo by to k ničemu dobré. Byla jsem přesvědčena, že musím rozhodně a se vši důsledností zmizet z tohoto světa. Necht' si tedy přijdou démoni, kteří tam venku řádí, ať už je tam kdokoli či cokoli, a ať mne třeba sežerou! Jen ať nedovolí, abych byla dál takto opuštěná, abych tu sama a bezcílně prodlévala a abych se krčila a svíjela hrůzou v osamělé trýzni!

To jsem si tedy říkala a seděla jsem jakoby připoutána k jedinému místu, a tu ke mně přistoupil překrásný mladý muž a řekl: „Pojď se mnou, ukáži ti dům, kde žiji.“

Mám dojem, že mne dokonce vzal do náruče. Domnívala jsem se v té chvíli, že je to ten pán, jehož oslovovali „Vaše Výsosti“ a „pane přednosto“, ale pak začala moje mysl zřejmě někde bloudit. Vim jen, že mne nakonec zavedl kamsi, kde jsem nikdy nebyla, a pak zmizel. Teprve pak jsem si uvědomila, že jsem nevykonala, co jsem si předsevzala, a plakala jsem a plakala.

Nikdy jsem se však už nedostala za tento okamžik. Vždy jsem si nakonec řekla: Dál to nejde, pojednou si nic, pranic nepamatuji. Říkají, že od té doby uplynulo mnoho přemnoho dní, a nyní jsem zde, bezmocná a ubohá, pouhý nalezenec držený při životě lidmi, které jsem nikdy ani neviděla!

Cítila neskonale hanbu a ponížení a přála si, aby se byla nikdy nevkřísila. Dokud měla vědomí zatemněné, přijala občas aspoň trochu potravy, nyní však byla již tak rozčilená, že odmítala přijmout cokoli, dokonce i nejmenší kapičku léku!

„Proč jste stále tak snadno zranitelná?“ zeptala se biskupova sestra a skráně jí skrápěly slzy. „Pořád jste měla vysokou horečku a blouznila. Měla jsem radost, že jste se konečně vzchopila a vaše mysl je nyní čista a jasná.“

Nehnula se od ní ani na okamžik a stále ji ošetřovala. Rovněž sestřiny služebné o dívku pečovaly s nemenší horlivostí. Přály si, aby svět o tako-

ou krásu nepřišel. Mladá žena si v duchu stále ještě přála zemřít, ale zároveň v ní začal znovu rašit život, který v ní již pevně zapustil kořeny, navzdory všemu, co prožila. Postupně zvedala hlavu a začínala opět jíst a pit, i když v tváři ještě stále hubla. Potom řekla biskupově sestře, jež věřila v její plné uzdravení: „Prosím, učinite mne mniškou. Bez toho si nedovedu představit, že bych žila dál!“

„To nemohu! Musela bych se sama stydět, vždyť by vás byla nesmírná škoda!“

Dala jí však trochu zkrátit vlasy na temeni hlavy a uložila jí dodržování *Patra mnišských zásad*. Dívčin mladistvý elán nemohl být takovou položitostí uspokojen, ale byla příliš jemná a nerozhodná na to, aby se domáhala důslednějšího postupu.

„To by zatím stačilo. Jen mi na ni řádně dohlédněte,“ řekl ještě biskup a vrátil se k poustevnickému životu na hoře Hiei. Jeho sestře zatím připadalo jako sen, že se může starat o takovou překrásnou ženu. Byla tak šťastna, že ji sama posadila a začala ji česat.

Vlasy kupodivu neměla nikterak zvlášť rozcuchané ani propletené, ač se o ně nestarala a nechávala je volně ležet nevyčesané. Když je nyní mniška jednou pořádně pročesala a svázala, ukázalo se, že se nádherně lesknou. Dívka vypadala skvěle v kontrastu s hlavami šedivých mnichů, z nichž nejstaršímu chyběl do stovky sotva rok.

Opravdu působila dojmem, jako by pro ni měli právě každou chvíli přijet vyznační poslové z nebeské říše, a ta myšlenka biskupovu sestru všem hluboce znepokojila.

„Proč přede mnou neotevřete své srdce? Což nevidíte, jak vás mám ráda? Je to od vás tak chladné a kruté! Povězte mi, kdo vlastně jste. Kde jste původně žila a jak jste se na ono podivné místo dostala?“

„To jsem už všechno zapomněla. Byla jsem v podivném stavu a nepamatuji si, jaký býval můj život dříve. Jen si matně vzpomínám, že jsem večer co večer sedávala a vyhlížela do noci a že jsem nechtěla žít, až se pod velkým stromem před domem náhle objevil kdosi, kdo mne odtamtud odnesl.“

Vždyť si ani nemohu pořádně vzpomenout, kdo jsem.“

Říkala to se sladkou nevinností v hlase, ale pak s pláčem dodala: „Ne-

chci, aby někdo věděl, že jsem pořád ještě naživu. Bylo by hrozné, kdyby mne zde někdo počal hledat.“

Mniška se pak již na nic neptala, všechny otázky jí připadaly stejně bolestné. Žasla, jako kdysi žasl stáříčký sběrač bambusu, když v kniaku našel Záříčí princeznicu Kagujahime, zatímco návštěvnice, celá vylekaná, jako by hledala skulinku, kudy by definitivně unikla.

Matka pana biskupa, nyní rovněž mniška, bývala velmi vznešená a urozená dáma. Jedna z jejích dcer se provdala za vyššího šlechtice a i po jeho smrti pečovala o jejich společnou dceru. Podařilo se jí provdat dceru za muže, jehož si mladá dívka velmi hleděla, ale pak dcera zemřela. Pro matku to byla tak krutá rána, že se přestala starat o vnější svět, stala se mniškou a usadila se v této podhorské visce. Byla zde sama a neměla mnoho na práci. Až zoufale toužila po mladé dívce, jež by jí byla druhou dcerou a vlastní dceru by jí připomínala.

A nyní náhle našla na své životní cestě pohozený takový nádherný poklad, snad i hezčí, než bývala její vlastní dcera. Byla tou událostí ohromena, ale zároveň byla neskonale šťastna. Přestože již dost zestárla, byla stále ještě celkem svěží, hezká a působila vznešeným dojmem.

Zdejší řeka netekla tak divoce jako řeka v Udži a dům, v němž mniška žila, byl velmi pěkný a pohodlný. Stál v půvabném hájku a nedaleká zahrádka byla dobře položená a skvěle udržovaná. Pomalu se blížil podzim a obloha působila dojemně. V okolí mladé ženy sklízely rýži na polích a přitom si do rytmu zpívaly písně se zemědělskými náměty, aby jim šla práce od ruky. Také ptáci jako by zpívali kvůli nim vznešený chorál. To všechno mnišce tolik připomínalo Východní provincie, kde kdysi žila.

Domek byl podstatně hlouběji v horách než onen dům ponořený ve večerních mlhách, kde kdysi žila choť pana ministra po pravici. Stál na strmém svahu v náručí dlouhých stínů pinií, mezi nimiž skučel, lkal a naříkal vítr. Mniškám vykonávajícím obřady však vládlo ticho. Bylo to ostatně to jediné, čemu se věnovaly. Za měsíčních nocí sestra pana biskupa hrála na harfu *kin* a mniška zvaná Šóšó ji doprovázela na loutnu *biwa*.

„Umíte na něco hrát?“ ptaly se návštěvnice. „Měla byste zkusit něco dělat.“

Zatímco se staré ženy věnovaly vlastním kratochvílím, dívka si připomněla, že její mládí nebylo tak šťastné a na podobné věci neměla čas. Jako dítě mne nikdo nic pořádného neučil!

Bylo to smutné, ba beznadějně, a tak se aspoň občas cvičila v psaní básně pro vlastní potěchu:

*„V náhlém hnutí mysli
jsem se vrhla do řeky.
Trpký proud slzí!
Nikdo jej nezastaví,
nikdo jej nepřehradí...“*

Velice litovala všeho, co se stalo. Děsila se budoucnosti a chtěla na všechno zapomenout.

Noc co noc měsíc jasně zářil a staré ženy skládaly elegantní básně a sdělovaly si své vzpomínky. Litovala, že se k nim nemůže přidat, neboť nic o svém dětství neví, a jakoby bez ducha vyhlížela na večerní oblohu.

*„Jak Luna budu
bloudit ztemnělým světem.
Jistě nic netušíte,
páni tonoucí v její záři
v Nebeském hlavním městě...“*

Když se rozhodla zemřít, mrzelo ji, že už některé lidi nespatří. Na ty všechny si však nyní již jasně nevzpomínala, bolely ji jen matčiny obavy a trpké zklamání její chůvy. Obě bývaly přesvědčeny, že její budoucnost je zajištěna.

„Kde asi jsou teď?“ tázala se v duchu. „Jak mohou vědět, že jsem ještě naživu?“

Občas si ještě také připomněla Ukon, se kterou se o všem radila, když u sebe neměla nikoho jiného, kdo by jí rozuměl. Mladá žena se obvykle neamí snadno vzdát vší naděje a uzavřít se kdesi v horách. Tam nyní sloužilo jen pár mnišek a všechny byly velmi staré. Jejich dcery a vnuč-

ky, z nichž některé sloužily v císařském městě, sem přicházely čas od času na návštěvu. Všechny si teď mohly dovolit sloužit kterémukoli z pánů, jež ona sama dobře znala. Dívka si byla dobře vědoma, jaká ostuda by z toho vzešla, kdyby se některý z nich dověděl, že ještě žije. Pak by si ji totiž mohl představovat v podmínkách nesmírně krušných. To byl také důvod, proč se vždy snažila držet stranou. Mniška, jež o ni pečovala, jí nabídla dvě ze svých služebných, Džidžú jako nižší dámu a Komoki jako páže, ale žádná z nich se nepodobala vzhledem ani jménem oněm „kulíkům“ z císařského města, kteří o ni pečovali jako ve staré básni a strachovali se o její život, než zmizela.

Sama se vzdala veškeré naděje na odhalení své minulosti, když se smířila s myšlenkou, že snad právě zde nalezla to, po čemž touží básník, když píše, že by chtěl být na místě „jež snad ani není na tomto světě“. Přece si přála zůstat ukryta. Mniška to také tak pochopila a přikázala všem v domě, aby zachovali přítomnost dívky v tajnosti.

Mniščin bývalý zeť byl nyní druhým generálem. Jeho mladší bratr byl mnichem, stal se učedníkem pana biskupa a uchýlil se spolu s ním do uzavřené poustevny na hoře Hiei, kde jej jeho bratři často navštěvovali. Cestou projížděl kolem mniščina domu a varovný pokřik předjezdců upozorňoval přítomné, že se blíží velmi významný pán. Mladá žena vyhlédla ven a živě si připomněla postavu onoho šlechtice, který za ní tajně přijel až do Udži. Místo, kde žila nyní, nebylo o nic méně smutné, tičné a opuštěné, ale mnišky, jež zde žily již delší dobu, je nesmírně pěkně upravily, vyzdobily a zkrášlily.

V živém plotu nádherně zářily plané růže, patrinie a modravé zvonečky, jež právě začínaly kvést, a v zahradě se mezi záhony procházeli mladíci v napůl všedních loveckých šatech pestrých barev. Jejich pán byl oděn podobně a nyní seděl v chodbičce na jižní straně, kde ho jako vzacného hosta usadili, a poněkud smutně vyhlížel ven. Byl to pohledný, asi osmadvacetiletý muž velmi vybraného chování. Mniška s ním zatím rozmlouvala skrz závěs v posuvných dveřích a říkala: „Léta miji je a staré časy pozvolna odcházejí. Jsem opravdu překvapena, že jste na nás ještě nezapomněl a že se zřejmě můžeme čas od času těšit vaší přízni i zde, v této horské vesničce. Vzpomínky na minulost mne vždycky velice vzru-

šovaly a na tom se nic nezměnilo. Jen se omlouvám, že na vás čas od času zapomínám, zejména nyní, když jste se tak důkladně stáhl z veřejného života. Často navštěvuji bratra v klášteře na hoře Hiei a závidím mu, jak šťastně a nevázan světskými povrchnostmi tam žije. Tolik lidí by si tam dnes přálo jít se mnou, ale snažím se raději vyhýbat tomu, abych vás obtěžovala jejich přítomností. Dnes se mi podařilo je přesvědčit, aby se sromáždili v rozumném počtu.“

„Říkáte, že závidíte panu bratrovi jeho pobyt na Hoře, ale nejspíš jen proto, že je dnes v módě tak mluvit. Já jsem vám však opravdu vděčen za to, že jsem ve vás poznal osobu, která nepoklonkuje povrchním světským mravům a nesnaží se zapomenout za každou cenu na všechno, co je již minulostí.“

Mniška přiměla návštěvníky, aby se obsloužili rýží, a druhému generálovi nabídla různé pochoutky, například lotosová semínka. Muž ji znal velmi dobře, a tak se neostýchal přijmout její pohostinství. Mezitím se přihnala divoká přeháňka, která ho sice notně zdržela v další cestě, ale poskytla mu vitanou příležitost k delšímu rozhovoru.

Ten člověk je úžasný a zaslouží si ještě větší obdiv než moje dcera, pomyslí si mniška. Je opravdu smutné, že jsme se v poslední době nestykali a natolik jsme se odcizili. Kdyby mi aspoň zesnulá dcera byla zanechala nějaké dítě!

Po dceři se jí nyní stýskalo tolik, že ji generálovy občasně návštěvy velice potěšily, což mu nezapomínala znovu a znovu zdůrazňovat.

Ona mladá dáma se stále více podobala mniščině vlastní dceři. Byla tak pěkná a půvabná, když vyhlížela ven do zahrady a srdce jí přetévalo vzpomínkami na časy, kdy byla opravdu sama sebou. Měla na sobě až nepřiměřeně prostý, uvolněný bílý šat a tmavé, žlutohnědé nohavice, avšak i v tomto hrubém odění působila opravdu nádherně.

Staré mnišky, které obsluhovaly svou paní, se jednou osmělily a pravily: „Paní, máme dojem, jako by vaše dcera byla stále s námi. A jak krásně by bylo, kdyby pan druhý generál souhlasil a začal k nám opět chodit jako kdysi. Ti dva by tvořili skvělý pár...“

Jen to ne, pomyslí si mladá dáma. Co živa budu, nikdy se nevdám, nikdy už nechci zažít nic, co by mi připomínalo minulost! Už nikdy ne-

chci mít s něčím takovým nic společného! Mniška zašla na chvíli do domu a generál zatím netrpělivě sledoval kapky deště. Pak zaslechl hlas mnišky zvané Šóšó a povolal ji k sobě.

„Předpokládám, že všechny ženy, jež jsem znal, tu dosud slouží. Ale těžko se mi sem jezdí, když se zřejmě domníváte, že jsem přelétavý a rozmarný.“

Šóšó mu kdysi věrně sloužila. Bylo to v době, kdy byl šťastně ženat s dcerou staré mnišky.

„Když jsem došel až do nejzazší části obvodové chodby, závan větru pozvedl na okamžik jeden ze závěsů a za ním jsem uviděl dlouhé divčí vlasy,“ řekl. „Zdalo se mi, že je tam velice krásná dívka. Byl jsem tím značně překvapen, vy jste se zde přece všechny zřekly světa (a vzdaly se proto i svých vlasů). Divil jsem se, kdo by to mohl být.“

Šóšó pochopila, že zahlédl její mladou paní zezadu, právě když odcházela, a byla v pokušení umožnit mu, aby si ji prohlédl lépe. Jistě by se mu líbila. Vždyť je vidět, že generál dosud postrádá svou někdejší choť, ačkoli ta nebyla ani zdaleka tak krásná. Odpověděla tedy: „Naše paní velice želela té obrovské ztráty a nic ji nedokázalo utišit. Ale pak k našemu překvapení objevila jistou dívku a nyní se dnem i nocí těší pohledem na ni. Zajímavé, že jste ji v nestřeženém okamžiku zahlédl!“

Jak prapodivné věci se někdy stanou, uvažoval druhý generál a jeho zájem stále rostl. Kdo to asi je? Onen kratičký milý pohled se mu živě zapsal do paměti. Avšak když se snažil zjistit více, Šóšó mu neodpověděla.

„Všechno se včas dovíte!“ Nic víc mu neřekla a on věděl, že se jí už ani nemůže na nic dalšího ptát.

Mezitím členové jeho družiny všem oznamovali: „Už přestalo přšet a slunce se chýlí k západu.“

Na jejich výzvu se tedy druhý generál chystal k odchodu. Utrhl nedařleko několik patriní a pobrukoval si: „Proč kvetou patrinie tak překrásně (když lidské jazýčky, jim tak podobné, jsou plny jedu)?“

„Naznačuje, že si dá pozor, abychom jej nepomlouvaly,“ říkaly dámy jedna druhé obdivně. „Vyklubal se z něho opravdu velmi elegantní a jemný, ušlechtilý pán. Kéž by tak někdy opět přišel do našeho domu!“

„Pryč často chodí k panu radovi z Fudžiwarů, ale jeho dcera ho příliš nezrušuje. Nejráději je pryč prostě doma, v domě svého otce,“ řekla stará mniška a obrátila se k své novopečené dceři: „Víte, že je od vás velmi slušné držet se tak daleko od nás? Toto je velmi slušný pán, snad chápete, že si zaslouží více pozornosti. Několik let jsem pořád jen naříkala nad zesnulou dcerou, ale teď jsem na ni skoro úplně zapomněla, když tu mam vás. Samozřejmě že ti, kteří vás milovali dosud, jsou ještě naživu, ale jistě se již smířili s tím, že jste zemřela. I největší žal pomine, když tadejde čas.“

Mladé paní vstoupily slzy do očí.

„Nechci před vámi nic tajit. Ony zvláštní okolnosti, za nichž jste mne vzkrísila, způsobily, že mi skutečnost připadá jako prapodivný, zmatený sen. Takový pocit asi člověk má, když se znovu narodí v Buddhově ráji. Jisté stále ještě existují lidé, kteří mne znají, ale už si na ně nevzpomínám.“

Jediná osoba, která pro mne dnes něco znamená, jste vy!“

Byla tak sladká a nevinná!

Druhý generál překvapil pana biskupa tím, že přijel na posvátnou Horu. Oba muži dlouho rozmlouvali. Generál se rozhodl zůstat přes noc a biskup vyzval mnichy, aby recitovali sůtry a až do ranních hodin hráli.

Generál se v dlouhém rozhovoru s bratrem zmínil o své zastávce ve vsce Ono...

„To setkání bylo velmi dojemné. Vím, že se vaše sestra vzdala jednou provždy světa, ale přesto si zachovala svůj někdejší důvtip a vkus.“

A pak pokračoval: „Vánek pozvedl na okamžik závěs a já jsem skulinou zahlédl pěkné děvče s dlouhými vlasy.“

Prohlédl jsem si ji zezadu, když odcházela. Myslím, že si mého pohledu všimla. Byla to opravdu zajímavá žena. Domnívám se, že dívky i dobré rodiny je pro takovéhle místo škoda. Celý den vidí kolem sebe jen mnišky. Zřejmě jí to ani nijak zvlášť nevadí, ale to je přece škoda.“

„To bude nejspíš ona mladá žena, kterou našla moje sestra mniška za neobvyklých okolností při návratu z pouti do Hacuse,“ odpověděl bratr. Víc neřekl, protože ji sám neviděl.

„To je divné! Kdo je to? Řekl bych, že se rozhodla skrýt se před světem. Je to jako ve starém románu!“

Generál se rozhodl navštívit Ono i nazítří, na zpáteční cestě. Mniška jej tentokrát očekávala. Šóšó vzpomínala na dávno minulé dny a cítila se polichocena, jako by ani neměla černé rukávy mnišky. Stará mniška byla také přítomna a stále jí bylo do pláče.

Během rozhovoru se pan generál dotázal: „A kdo to tu vlastně žije v takovém utajení?“

Jeho dotaz mnišku znepokojil a podráždil. On už tu dívku ale viděl, a tak by bylo divné, kdyby ji nyní zapírala.

Odpověděla: „Víte, že jsem nedokázala zapomenout na svou dceru, což je pro mnišku velká překážka na cestě ke Spáse. Ale v posledních měsících mne tahle mladá dáma utěšila natolik, že jsem na dceru zapomněla. Zdá se, že měla přemnoho potíží, i když si nejsem jista, jaké přesně byly. Je stále velmi sklíčená a bojí se, že si někdo povšimne, že dosud nezemřela. Nedovedu si ovšem představit, že by ji někdo hledal třeba v hlubinách rokle, a nechápu, jak jste ji dokázal objevit!“

„Přiznávám,“ opáčil generál, „že mne k vám dovedl pouhý rozmar, ale také doufám, že poutník, který zabloudil do těchto hor, vám může důvěřovat a obrátit se na vás s prosbou, k níž jistě nezůstanete lhostejná, pokud pro vás ta žena skutečně znamená to, co kdysi vaše dcera. Kdo je tedy ta dívka? Kdo ji přiměl k tomu, aby odmítla tento svět? Tak rad bych ji utěšil!“

Nesmírně toužil po tom, aby se mohl dovědět víc.

Než opět odjel, napsal na list složeného papíru:

*„Nedejte se svést
tím větříkem z Adaši,
má patrinie!
Připoutám vás jen k sobě,
i když je k vám kus cesty...“*

Šóšó si ten lístek vzala k sobě.

„Musíte mu odpovědět,“ vybízela dívku mniška, když si to přečetla.

„Ale neumím hezky psát! Co mám dělat?“ Odmítla a mniška z toho byla téměř zoufalá.

Nakonec odepsala sama: „Jak jsem vám říkala, je nesmírně plachá a samotářská, ještě jsem nikoho takového neviděla.“

*Nevím si rady
s tím přesazeným býlím
a s jeho květy.
Co chcete s patriní
u mne, jež zavrhla svět?“*

Generál si poprvé v životě uvědomil, jaká je doopravdy, a na zpáteční cestě si říkal, že jí to už vůbec nezazlívá. Uvažoval o tom, že jí nemůže jen tak psát, ale přesto nedokázal zapomenout na její pohled. A i když vlastně nevěděl pořádně nic o jejím utrpení, pomyšlení na ni jej zaujalo natolik, že se krátce po desátém dni osmého měsíce u příležitosti tradičního lovu s malými sokoly vypravil do visky Ono znovu. Jak bylo jeho rykem, dal ihned vyhledat Šóšó.

„Mé srdce po ni touží od první chvíle, kdy jsem ji spatřil!“ řekl. Mniška nová dcera mu však neodpovídala a mniška mu napsala jen: „Kdykoli ji spatřím, zdá se mi o hoře Macuči.“

Nakonec ho mniška přijala. Začal: „Vzhledem k tomu, že mladé paní se pry daří velice zle, osobně doufám, že mi o tom povíte více. Můj život se nevyvíjí, jak bych si přál. Také bych se rád uchýlil do hor, ale brání mi v tom lidé, jejichž stanoviska nemohu pominout.“

Obávám se však, že při své zachmuřené povaze nejsem vhodným mužem pro svou nynější partnerku, dceru pana rady z Fudžiwarů, která si žije tak bezstarostně. Raději bych poznal ženu, která podobně jako já rákousí nejistotu a trápení.“

„I mně již zbývá nanejvýš pár let života a bude pro mne nesmírně bolestné odvrátit se od od tohoto světa. Nechce se mi uvěřit, že ta, jejíž mládí slibuje tak světlou budoucnost, své nynější rozhodnutí nezmění.“

Mniška mluvila, jako by byla opravdu dívčina matka.

„Nejste ke mně příliš milá,“ vytkla dívka a poodešla.

„Odpovězte jí aspoň jediným slůvkem! Když žijete na takovém místě, opravdu byste měla na její připomínku citlivě odpovědět,“ poznamenala generál.

Každý pokus ji přesvědčit však vyzněl naprázdno.

Neumím naléhat, a nebylo by proto asi k ničemu, kdybych se o to pokoušel.

„Jakže? Vaše slova o tom, že tento podzim není milencům nakloněn, byl tedy jen pokus odsunout mne stranou?“

Nesmírně se rozzlobil a řekl:

*„Dříve mne cvrček
nikterak nedojímal.
Dnes na něj žárlím...
V nekonečné samotě
tone podzimní soumrak.“*

„Chudák! Proč mu aspoň neodpovíte?“ zlobila se mniška a snažila se dívku přesvědčit, zároveň ji však tížilo pomyslení, že se snad jedná jen o jakýsi žert. Kdyby však dívka odpověděla kladně, muž by na ni mohl začít neodbytně naléhat, což byla představa, která se mnišce vůbec nelíbila.

*„Ten cestovní šat
jste si sám zmácel rosou
z podzimní pláně.
Za to nemůže býti
před tím zarostlým domem.“*

Mou paní vaše tvrzení velice znepokojilo.“

Ostatní mnišky sídlící uvnitř domu si vůbec nedokázaly představit, s jakou bolestí by nová dcera jejich paní nesla rozšíření pověsti, že je do sud naživu. Na pana generála myslely jen v dobrém a snažily se obložit dívčino srdce.

„To, že po vás chce závaznou odpověď v takové maličkosti, přece ještě neznamená, že vás chce rozzlobit,“ namítaly. Možná nemáte vyvinutý smysl pro takovéto světské záležitosti, ale aspoň mu zdvořile odpovězte, ať jej neurazíte!“

Ona však těmto starým mniškám se znepokojivě mladistvým výrazem tváří a moderně sebejistým, nekonvenčním veršováním pranic nevěřila. Ležela tam a říkala si:

„Jak kruté, že ještě žiji! Tolik jsem si přála učinit konec svému neštěstí. Jaké temné bloudění mne nyní čeká?“

„Kéž by byli raději uvěřili, že jsem mrtvá, a nechali mne osudu!“

Generál zatím viděl, že se dívka nepochybně nesmírně trápí, a bezmocně vzdychal.

Zahrál drobnou skladbičku na flétnu a zabručel si cosi o „jelínku v říji“. Dával otevřeně najevo, že je velice citově založený člověk.

„Jsem jako posedlý dávnými vzpomínkami,“ podotkl smutně, když se připravoval k odjezdu. Doufal jsem, že najdu novou, něžnou lásku, ale tato naději jste mi vzali! Už nebudu věřit básním o horách, jichž se nedotkly starosti všedního světa!“

„Ale proč si raději ještě trochu neužijete této překrásné noci?“ namítala mniška a vykročila proti němu.

„Zjistoval jsem, co si myslí lidé v jisté odlehlé vesnici,“ odpověděl nezvazně. Nechtěl své kavalířské služby dámě vnucovat. „Zahlédl jsem tu dívku jen po očku a ve volných chvílích jsem si pak setkání s ní s potěšením připomínal.“

Pak si však řekl, že dívka je příliš vzdálená a také příliš tichá a staromódní na to, aby se do tohoto prostředí hodila, a pomalu se chystal k odchodu.

Mniška ale věděla, že jí tóny jeho flétny budou chybět, a řekla:

*„Do jedné ložnice
otvorem vylouzla Luna.
Celičkový večer
tu čekala jen na vás.
Vás to snad nedojímá?“*

K tomuto poněkud nezdařilému verši pak ještě dodala: „Něco takového vám naše mladá paní zřejmě chce sdělit.“

To ho zaujalo:

„Počkám, až měsíc
zajde za hřebeny hor.
Ve skulinách stěn
mi pak světlo ukáže,
zda měsíc našel cestu.“

Mezitím staříčká mniška, matka pana biskupa, zaslechla vzdálené tóny flétny pana generála a konečně postoupila dopředu. Hlas přerušovaný kašláním se jí bolestně chvěl. O minulosti nemluvila, neboť jej zřejmě nepoznala.

„Pojďte sem!“ řekla dceři. „Je nejvyšší čas, abyste zahrála na harfu *kin*. Ta flétna zní v měsíčním svitu překrásně! Dámy, přineste *kin*!“

Ano, to je ona! Druhý generál ji poznal po hlase. Ale proč se skrývá na takovém místě? Život je zkrátka zlomyslný až běda! Pan generál byl dojat až k slzám a rozehrál se velmi působivě ve stylu *bansiki*.

Teď je řada na vás,“ pobídl mniščinu dceru.

„Pane, hraje te dnes mnohem lépe než kdysi,“ řekla stará mniška, která se v hudbě velmi vyznala. „Anebo je snad vše, co slyším, jen zvonění v uších či horský vítr? Domnívám se však, že slyším dobře, i když můj vlastní nástroj je už trochu rozladěný.“

Druhý generál byl hrou na *kin* nesmírně potěšen. Vždyť kdo dnes umí dobře hrát na ten starodávný nástroj? Takových lidí je čím dál tím méně.

Vítr v piniích dodal té hudbě zvláštní ráz a doprovod na flétnu *fue* jako by dodal měsíční záři nový lesk!

Stará mniška byla tou hudbou také velmi potěšena! Seděla a naslouchala a vůbec se jí nechtělo jít spát.

„Kdysi jsem uměla dobře hrát na citeru *wagon*,“ zavzpomínala. Ale od těch časů se styl hry naprosto změnil. Biskup říká, že mu moje hra doslova trhá uši. A také mě poučil, že nemám dělat nic jiného než vzvat Buddhovo svaté jméno, neboť všechno ostatní je pošetilost a máne-

ni smyslů. Proto se cítím hluboce vinna a raději ani nehraji. Přesto však má můj *wagon* libezné tóny.

Nepochybně si přála hrát dál, což druhý generál přijal s úsměvem.

Jeho Důstojnost pan biskup se vás snaží odradit! Koneckonců, v místech, jež nazýváme rájem, hrají prý bódhisattvové právě na takoveto nástroje a andělé jim k tomu tančí. Je to tedy, řekněme, něco velice posvátného.

Proč by mělo být na hudbě něco hříšného, když ji provozujete v průběhu pobožnosti? Rád bych vás dnes poslouchal celou noc!“

Těmi slovy ji konečně přesvědčil.

Pojďte ke mně, má drahá paní, a zahrajte mi na můj oblíbený *wagon*.“

Nato se mniška prudce rozplakala. Dojaté dámy byly natolik zmateny a vyvedeny z míry, že ji vzápětí pokáraly za její uplakané stížnosti na pana biskupa.

Přitáhla nástroj k sobě a začala hrát podle svého, aniž přitom třeba jen na okamžik pomyslela na flétnovou produkci druhého generála, který hrál ve stylu Východních provincií nadpozemsky vznešenými a sytými tóny.

Ostatní nástroje zatím mlčely – mniška v tom spatřovala poctu tónům vlastní hry. Rozehrála v nejformálnější možné podobě stupnici *Takefu* *onin* *šičičiri taritana*...

Jak beznadějně staromódní způsob hry!

„Je to tak nádherné! Ještě jsem takovou píseň nikdy neslyšel...“

Chválu druhého generála však skoro nepostřehla, neboť byla nahluchlá a musela se zeptat, o čem je řeč.

Dnes mladí lidé nemají o slušnou hudbu zájem,“ stěžovala si. „Jen se podívejte na tu mladou dámu, co je pořád s námi. Já vím, že je moc hezká, ale co je to platné, když se nechce účastnit našich zábav. Zdá se, že sama vůbec nic na práci!“

Samolíbě se zasmála skřehotavým hlasem, čímž dívku uvedla v úžas.

Druhý generál pocítil trpké zklamání a vzápětí se vydal na zpáteční cestu. Vítr z Hory nesl do údolí překrásné tóny jeho flétny.

Až do ranních hodin nebyl s to usnout.

Nazítří poslal mnišce dopis:
„Omlouvám se, že jsem včera večer odjel tak rychle. Dlouho jsem přemýšlel o všem možném...

*„Ať již vzpomenu
na někdejší hru své ženy,
na chlad té dívky,
moje srdce se sevře.
Pláču jak moje flétna.*

Poučte mne, prosím, jak jsem s ní měl jednat. Smím se jí vůbec dvorit, když ona to považuje za nesnesitelné?“

Stará mniška si s tím nevěděla rady a nakonec se rozplakala:

*„Při hře té flétny
jako by se obrátil čas.
I když jste odjel,
nepřetržitý proud slz
mi dále smáčel tvář.*

Jak podivné, že ta dívka nebere na moje pocity žádný ohled. Však jste už slyšel mé včerejší babské řeči...“

Na její odpovědi nebylo nic nového, co by stálo za to, a proto ji okamžitě odložil.

Další listy od něho však přicházely ještě častěji než ty, jež nám mete do tváře podzimní vítr, což pro dívku znamenalo jen velké utrpení.

Připomínala si znovu a znovu všechny ty okamžiky, v nichž bolestně pociťovala, jak neobyčejně primitivní muži jsou.

„Prosím, dovolte mi, abych nyní užila osvědčeného způsobu, jak se zbavit jeho nežádoucí pozornosti,“ žádala mnišku.

Pak se tedy začala učit recitovat sůtry a rovněž se v nitru srdce vroucně modlila k Buddhovi. Mladá paní odmítala věci tohoto světa tak vehementně, že mniška dospěla k názoru, že melancholie je základním rysem její povahy.

Odpuštěla ji však všechny tyto nedostatky, neboť byla okouzlena jejím vzhledem natolik, že se na ni od rána do večera nestačila vynadívat.

Všechny její vzácné úsměvy byly tak milé, okouzlující.

Nadešel devátý měsíc a mniška vykonala pouť do Hacuse. Tolik let již žila ve smutném osamění, tolik let ji provázely myšlenky na ztracenou dceru, a tak nyní, když jí dceřina dvojnice poskytla jistou útěchu, chtěla za tuto milost vzdát dík mocnému božstvu Kannon.

„Pojďte se mnou,“ vybízela novopečenou dceru. „Nikdo o tom nemůže vědět. K božstvu Kannon se samozřejmě můžeme modlit i zde, ale početné příklady ukazují, že je nejlépe tak učinit v posvátném prostředí chrámu.“

Škoda že mniška, její matka ani ostatní dámy a služebné nepřijdou na žádný lepší nápad. Na pouti v Hacuse jsem už byla tolikrát, ale že by mi to k něčemu bylo? Nedokázala jsem naložit se svým životem, jak bych si byla přála, utrpěla jsem velkou škodu, říkala si. Mimoto se bála vypravit se na podobnou cestu s někým, koho neznala.

„Porád mi není dobře. Bojím se cestovat tak daleko, mám strach, že by mi to mohlo uškodit.“

Mniška sdílela její obavy a nenaléhala. Potom našla list papíru, na němž se její nová dcera cvičila v kaligrafickém básnění.

Stálo tam:

*„Stará, bezmocná
v peřejích řeky Furu...
Ony dva cedry,
co vyrostly na břehu,
už asi nevidím.“*

„Ta zmínka o rozpolceném kmínku cedru naznačuje opakování. Přesto jen si nejste jista, zda byste někoho neviděla ráda znovu,“ nadhodila nezávazně mniška a dívka zrudla studem.

Působila velmi smutným, beznadějným dojmem:

*„Vězte, že nevím,
odkud vlastně pochází
odnož těch cedrů.
Já ve vás vidím jenom
svoji zesnulou dceru.“*

Na mniščině kvapné řeči nebylo ovšem nic zvlášť pozoruhodného. Prohlašovala, že by se ráda vydala na cestu nepozorována, ale všichni v domě ji chtěli doprovázet. Měla obavy, aby dům nezůstal skoro prázdný, proto tam zanechala dvě spolehlivé služebné, mnišky Šóšó a Saemon, a s nimi ještě jedno děvče, páže.

Mladá paní sledovala družinu na pochodu a zároveň lomila rukama nad svým krutým osudem. Co se dá dělat, říkala si, je tak těžké nemít na celém světě nikoho, o koho bych se mohla opřít.

Mučivou nudu těchto dní přerušil až dopis od druhého generála.

„Prosím, přečtete si to!“ žádala Šóšó, ale ona odmítla. V domě zbylo jen pár lidí a byl zde naprostý nedostatek základních potřeb, takže v duchu přemýšlela o tom, co se stalo a co se bude dít dál.

„Proč jste všechny tak smutné? Nezahrajete si se mnou go?“ zeptala se mladá mniška Šóšó.

„To mi nikdy nešlo,“ řekla dívka, ale přesto se odhodlala ke hře.

Šóšó dala přinést hrací desku. Dopřála dívce výhodu prvního tahu, protože ji považovala za slabší hráčku. Vzápětí poznala, že se mylila, a v dalších kolech už táhla první.

Šóšó žasla.

„Už aby tady byla paní!“ poznamenala. „Moc se těším, až ji řeknu, jak umíte hrát. Paní vždy hrála skvěle a i pan biskup tu hru v mládí miloval. Nehrál vůbec špatně, jen nevyzýval ostatní a nepyšnil se, že hraje jako Velký mistr Kanren (Kisei Daitoku), jak to všichni dělají. Paní ale řekl, že nad ním nemůže vyhrát, a vzápětí sám dvakrát prohrál.“

To je ale neuvěřitelné! Vždyť vy hrajete lépe než Mistr Kanren sám. Já doslova žasnu!“

Dívka pozdě litovala, že prozradila své schopnosti, vůbec ji netěšilo hrát znovu a znovu s vyholenou mniškou.

Řekla, že se necítí dobře a odebrala se na lože.

„Však byste se občas měla věnovat nějaké zábavě, abyste se trochu rozptýlila!“ řekla mniška Šóšó. „Jste tak mladá a hezká...“

Je opravdu škoda, že jste pořád jen smutná a zamyšlená! Proč jen má každá perla svůj kaz?“

Setmělo se a večerní vánek přinášel bolestné vzpomínky:

*„Moje srdce se
pranic nevyzná v krásách
podzimních nocí.
Vím jen, že do rukávů
mi stále kanou slzy.“*

Po nebi stoupal překrásný měsíc, když konečně dorazil druhý generál, který svůj příjezd ohlásil během dne stručným dopisem.

„Nebuďte přece tvrdohlavá!“ vykřikla vzrušeně Šóšó. „Aspoň v takovém čase, jako je tento, byste měla umět odpovědět na jeho pozornosti! Zřejmě si myslíte, že už jen tím, že ho vyslechnete, stanete se jeho milenkou! Neignorujte ho tak!“

Dívka však byla hluboce znepokojena. Tvrdili jí, že generál už odjel, ale jak se zdá, posel, kterého během dne vyslal, mu prozradil, že je v těchto chvílích úplně sama, neboť šel dál a začal si dlouze a trpce stěžovat.

„Ani nechci, aby mi odpovídala!“ řekl. „Jen chci, aby se rozhodla, zda je to, co jí tolik chci sdělit, stojí za to, aby mi naslouchala!“

Marně se snažil dámu přesvědčit, a když neuspěl, dodal plísňivě:

„Jsem překvapen vaší krutostí! Ta dívka by měla mít smysl pro soucit se samotou druhých, když už sama žije na takovém místě! To je na mne příliš!“

*Hluboký smutek
podzimního soumraku
v horské vesničce...
Jste-li tak citlivý člověk,
určitě jej dobře znáte...*

V těchto věcech by mne měla chápat a cítit se mnou!“

„Vaše chování je velmi podivné, když zvážíme, že paní je na cestách a jediný, s kým byste mohl hovořit, je osamělá mladá dáma,“ namítla Šóšó.

*„Žila jsem netušíc,
jak hluboký je smutek.
Ale vy jste mne
nazval citlivou osobou.
Teď vím, co prožíváte.“*

Dívka si tu báseň jen tak zašeptala. Nemyslila si, že ji někdo uslyší. Přesto ji však Šóšó druhému generálovi vyřídila a on byl velice dojat.

„Přemluvte ji, aby se ukázala aspoň na okamžik,“ naléhal generál. Obě ženy ho nesmírně rozčílily.

„Pane, ona je tak nesmělá,“ varovala ho Šóšó. Pak zašla dovnitř a zjistila, že dívka je nyní v pokoji staříčké mnišky, kam obvykle nikdy nechodila. Nevěděla, co dál, a postěžovala si na to generálovi:

„Je mi jí tak líto,“ odpověděl jí, „když si uvědomím, jak se trápí nudou a nedovede ničím smysluplným naplnit dny a měsíce na takovém místě. Jsem přesvědčen, že v hloubi srdce není bez citu. Svým odmítavým chováním však daleko překračuje meze, jež lze považovat za přípustné u nezkušené, ostýchavé dívky. Táhne se však sám sebe, zda jí tuto trpkou lekci neposkytl sám život! Proč jen je její srdce tak zatvrzelé vůči světu, opravdu není možno, aby se někdy konečně dostala z tohoto stavu?“

Rád by o ní věděl vše, ale co mu Šóšó koneckonců mohla říci nového?

„Moje paní právě takovou dívku dlouho hledala!“ řekla a pak dodala: „léta ji ale nemohla najít, až ji objevila během jedné pouti do Hacuse a přesvědčila ji, aby zde žila s ní.“

Lépe to, co se stalo, vyjádřit nedokázala.

Dívka byla dosud vzhůru a ulehla tváří k zemi pár kroků od staré mnišky, jež byla z jejích stížností velmi nešťastna. Pak poznenáhlu usnula a hlasitě chrápla.

Další dvě mnišky jí záhy přizvukovaly jako v pěveckém sboru.

Náhle pocítila ohromný strach. Zdálo se jí, že nadešla ona noc, kdy ji démoni pozřou.

Ne že by si příliš cenila svého života, ale snad proto, že byla tak jemná a plachá, cítila se záhy stejně zoufale a osaměle jako ona dívka, co měla přejít roklí po kládě. Protože se bála, pošetile se stále ohlížela zpět.

Povolala k sobě Komoki, ale ta místo aby ji chránila, byla oslněna vzácným a hezkým návštěvníkem a byla sama spíš naladěna k flirtu. Kdybych jí raději ani nevolala, ta mi nepomůže!

Druhý generál odešel, protože nevěděl, co říci, a ženy ulehly k spánku.

„Není to od tak mladé, krásné paní zlomyslné a nepřející, že mu unita? Že mári čas svého mládí a mrhá darem krásy, jež jí byla dopřána?“ ptá se navzájem.

Někdy kolem půlnoci se stará mniška rozkašlala a posadila se. Její hlava ve světle lampy působila bělostně, ale přikrývalo ji cosi černého. Byla podivně překvapena, že vedle ní leží mladá dívka. Sáhla jí na čelo pohybem, jakým se vyznačují duchové a skřítci, chvíli na ni civěla a pak ji panovačným tónem vyzvala, aby se představila a vysvětlila, co tu vlastně chce.

A teď mne sní, pomyslela si dívka. Když mne nedávno unesl démon, nebyla jsem při smyslech, o to jsem to měla lehčí! Co si teď mám počít? Byla v pasti.

Vrátila jsem se do světa živých děsivým, nadpřirozeným způsobem a v hrůzostrašné, neuvěřitelné podobě. Byla jsem vzkříšena, dostala zpět svou lidskou tvář a stala se člověkem... Ale nyní ty příšerné události na sebe opět berou hrůzyplnou podobu oné noci, vracejí se jako živá bytost, která mne přišla týrat.

Je to zakletí, či snad prokletí? Jak nepopsatelná je má hrůza a děs!

Ale pokud teď zemřu, budu obklopena bytostmi ještě děsivějšími!

Ležela a nemohla usnout, její myšlenky bloudily tmou, jako ještě nikdy za celý její život!

Je to všechno tak kruté. Proč jsem nemohla nikdy spatřit svého otce? Léta jsme byly s matkou nuceny putovat do císařského města až z odlehlých Východních provincií, a když jsem konečně našla svou sestru, jež mne hladovějící a žízniční po lásce, nasytila radostí a nadějí, náhle nás

od sebe odřízla podivná síla osudu, jež se mně nyní snaží nabídnout útěchu v ruku jediného muže, který mne shledává hodnou jeho přízně.

Jak hloupá a pošetilá jsem byla! Jak strašlivě jsem pochybila, že jsem se dala unést vášni k onomu princovi přednostovi vojenského úřadu, panu Nióovi!

To on mi zničil život! Proč jen jsem naslouchala všem těm slibům, které mi dával pod zelenými stromy na onom ostrůvku?

Při pomýšlení na něho se jí dělalo opravdu zle! Nyní si mile připomínala spíš onoho urozeného pána, který k ní nebyl tak nevázaně vášnivý a prudký, ale trpělivý a ohleduplný.

Styděla bych se, kdyby se někdy dověděl, jaký byl můj dosavadní život, uvažovala. Ale pak jí napadlo: Uvidím ho ještě někdy na tomto světě, třeba zdáli, takového, jaký tenkrát býval?

Ne, to není možné, toto si už nikdy nesmím namlouvat, po tomhle mi není dáno toužit! Tak v hloubi srdce kárala sama sebe.

Konečně zakokrhal kohout, dočkala se! Ale daleko víc by mne potěšil mateřský hlas, napadlo ji, když ji obklopilo rozmžikané svítání.

Opět byla někde u dna. A děvče, které jí mělo odvést do jejího pokoje, stále nepřicházelo. Ležela a čekala.

Staré ženy přestaly chrápat a počaly připravovat nuznou klášterní snídani sestávající především z mizerné rýžové kaše.

„Vstávat, paní! Je snídaně, jezte!“ řekla ta, jež snídani přinesla, ale klášterní obsluha a zdejší strohé výzvy jí náhle vůbec nebyly po chuti. Vymluvila se, že je jí špatně, ale tím jejich dotěrnému plisnivému naléhání zdaleka neunikla. Pak přišli sluhové pověřeni přípravou pravidelných modliteb a pobožností.

„Dnes přijede z Hory pan biskup.“ Pak ještě slyšela, jak se kdosi ptá: „A proč tak najednou?“

„Její Výsost První princeznu posedl zlý duch a opat Hory nyní pro ni vykonává Velký obřad,“ vysvětlovali hrdě. „Ale bez pana biskupa se prý obřad zřejmě neobejde. Pan biskup dostal včera večer dvakrát přímou pozvánku a pozdě večer pak přijel poručík čtvrté hodnosti, syn ministra po pravici, s osobní výzvou Jejího Veličenstva. Poté se pan biskup konečně rozhodl sestoupit z Hory.“

„Vím, že je to v takové chvíli velmi nestoudný nápad, ale snad tedy pana biskupa uvidím a budu ho moci požádat, aby ze mne učinil mnišku!“

Teď je ten je nejlepší okamžik, je zde tak málo lidí, kteří by mi v tom mohli zabránit!

Posadila se a hlasitě oslovila starou mnišku: „Vyřídíte prosím panu biskupovi, že mám pocit, že jsem těžce nemocna, a pokud se tu zastaví, chci složit mnišský slib.“

Stará mniška bezděčně přikývla a dívka se pak konečně vrátila do svého pokoje.

Lehce si porozpustila vlasy, jež jí česávala sestra pana biskupa. Nechtěla dovolit, aby na ně sáhl kdokoli jiný.

Domnívala se, že právě ona těžká choroba způsobila, že jí některé vypadaly. Mýlila se, byly stejné jako dřív, velmi husté, dlouhé šest stop a překrásné, zejména na samých koncečkách. Každíčký z těch jemných vlasů měl nádherný lesk.

„Moje matka jistě nesnila o tom, čím nakonec budu, když je hladívala...“ připomněla si verše biskupa Hendžóa.

Vtom za ní přišel pan biskup. Usedl před přenosným závěsem a řekl: „Jste tu?“

S plachým studem mu vyklouzla vstříc a biskup jí sám oslovil: „Již od okamžiku, kdy jsem vás poprvé spatřil, jsem vždy měl pocit, že nás spojuje jakési dávné pouto! Od té chvíle jsem se za vás ustavičně modlil...“

Avšak mnich jako já si nesmí dopisovat s osobami laického světa bez hlubokých příčin, a proto jste o mně asi ještě neslyšela.

Nedovedu si představit, jak jste dosud snášela tenhle život se samými mniškami, který se k vám vůbec nehodí.“

„Už jen to, že žiji, je pro mne velkým břemenem, když uvážím, že jsem se již jednou odhodlala, že se s pozemským životem rozloučím,“ řekla. „Neshledávám nikde žádnou naději, snad jedinou možností je požádat vás, abyste mne učinil mniškou. Nemohu prostě žít dál laickým životem jako ostatní ženy.“

„Ale vždyť vy máte ještě tolik let před sebou! Jak jste si tedy mohla začít přát takovýto osud? Pokud byste učinila takové rozhodnutí, byl by to hřích, vždyť žena by měla projevit velkou statečnost a rozhodnost,

nežli dozraje k takovému kroku. A pak, žena je koneckonců žena, a jak plyne čas, začne litovat, že nechtěla zůstat tím, čím byla, ženou.“

„Od dětství mi bylo souzeno trpět. Matka mi řekla, že přesto chci, abych byla mniškou.“

A tak když jsem začala trochu chápat věci tohoto světa, nechtěla jsem být jako jiné ženy, chtěla jsem strávit život v modlitbách za lepší život v příštím věku.

Nyní cítím, že mne již opouštějí poslední síly. Zapřisahám vás!“

Její slova tonula v slzách, ale pan biskup stále nerozuměl.

Proč dívka, jež byla obdařena takovou krásou, je tak znechucena tím, čím je?

Ach ano, o tom přece mluvil ten duch, který ji posedl, připomínal si.

Ovšem, má svůj dobrý důvod! Je zázrak, že vůbec ještě žije. Na druhé straně je v strašném nebezpečí, pokud si ten zlý duch jejího stavu již povšiml.

„Dobrá, tak či onak,“ zvolal hlasitě. „Tři poklady Víry mohou být vašemu odhodlání pouze ozdobou. Jako mnich nemohu vaše rozhodnutí odsoudit. Nic by nebylo jednodušší než vás nechat složit mnišský slib, ale mne sem svedla z Hory naléhavá povinnost, a já tedy musím nyní do paláce. Hodlám zítra zahájit Velký obřad.“

Potrvá sedm dní, a až skončí, vrátím se sem, abych vyslechl vaše prosby.“

Byla nesmírně zklamána. Vždyť pokud se jeho sestra mezitím vrátí, určitě jí tento plán zhatí!

„Není mi dnes o nic lépe než tenkrát, kdy jste mne nechal složit laický slib. A pokud budeme věc odkládat, může být pozdě. Dnes je jedinečná příležitost!“

Rozvzlykala se a srdce světce se počalo topit v jejím nářku.

„Noc značně pokročila. Za starých časů bych nikdy nesestupoval z Hory, ale čím jsem starší, tím větší je mé pokušení.“

Než pojedou do paláce, měl bych si trochu odpočinout. Zůstanu a přjmu váš slib.“

Ulevilo se jí. Uchopila nůžky a obrátila rub svého ozdobného pouzdra s hřebeny směrem k němu.

„Ctihodní mniši, pojďte všichni sem!“ zvolal pan biskup. Dva z nich, kteří ji předtím našli, byli nyní po jeho boku. Pozval je dál: „Ustříhněte jí vlasy!“ vyzval je. Mistr souhlasil, že žádný člověk stížený těžkou chorobou by neměl zůstat laikem, pokud si to sám nepřeje. Přesto nenacházel odvahu nůžky pozvednout, uvědomil si, že vlasy, jež zahlédl ve skulině mezi závěsy, jsou příliš krásné na to, aby je dokázal ustříhnout sám.

Šošó se zatím vrátila do svého pokoje k staršímu bratrovi, onomu Mistru, který přišel zároveň s biskupem, zatímco Saemon se bavil s dalším mničem, jehož dobře znal. Na takovém místě byl vítán každý, kdo přicházel v dobrém. Každému bylo poskytnuto alespoň základní pohostinství, i přítomným mnichům. Ale vtom Komoki, jediná z žen, jež tu zůstala s mladou paní, sdělila Šošó, co se zde odehrává.

Šošó se značně znepokojena běžela přesvědčit, co se vlastně děje, a zjistila, že dívka již má na sobě biskupův svrchní plášť a jeho štólu, aby vyhověla požadavkům obřadu. Pan biskup jej právě zahajoval a říkal: „Poklňte se směrem, kde jsou nyní vaši rodiče.“

Dívka neměla nejmenší potuchy o tom, jaký směr by to mohl být, a znovu se rozplakala.

„Ale to je neštěstí! Jak můžete udělat takový nesmysl? Co asi řekne moje paní, až se vrátí zpátky?“

Ale pan biskup byl již s obřadem příliš daleko, aby považoval protesty Šošó za přijatelné, a dával jí tak důrazně najevo, že se musí utišit, že blíž již nepřistoupila a snažila se do celé záležitosti nezaplést.

„Novým a novým přecházením a kroužením mezi světy Tři říší se myslící a citící bytosti nikdy nezbaví svých závazků a citů...“ recitoval biskup a dívka si říkala: „Ale já jsem se již všech závazků a citů dávno zbavila, právě tehdy!“

Přesto pocítila veliký stesk a Mistr měl potíže ustříhnout jí vlasy.

„Však to můžete udělat později,“ řekl biskup. „Nebo to přenechte mniškám.“

Sám jí pak ustříhl vlasy na čele.

„Nesmíte litovat, že nyní vypadáte jinak,“ upozornil ji, když se jí chystal ustříhnout vlasy v úrovni ramen a odstříhnout kučery na spáncích, a doplnil ještě mnoho dalších zbožných rad.

Byla šťastna, že to má za sebou tak záhy, zatímco jiné ženy čeka podobný obřad až po letech a ještě jim to připadá brzy. Nabyla pocitu, že dosud žila jen kvůli tomuto okamžiku, a měla tedy konečně proč žít.

Pan biskup se svými druhy odjel a opět bylo ticho. Vítr kvílel a dámy a služebné dívky vyčítaly: „Těšily jsme se, že svůj osamělý pobyt zde uzavřete šťastným sňatkem, ale jak chcete strávit zbytek života po tom, co jste nyní učinila? I lidé znetvoření věkem jsou nešťastní, když vidí, že život, jak ho dosud prožívali, pro ně jednou provždy skončil.“

Ona však cítila pokoj a mír v srdci a prožívala velikou radost. Nedovedla si představit, že bude žít déle, a tak pro ni byl stav mnišky čímisi obdivuhodným, z čeho se upřímně těšila. Avšak již druhý den se styděla za svůj nový vzhled, který si zvolila sama a který nikdo jiný neschvaloval. Konce jejích vlasů byly ustrženy velmi hrubě a křivě a ona toužila, aby jí je někdo zarovnal, aniž by se jí přitom snažil nějak vnucovat. Nechtěla se vůbec vzdálit ze své ztemnělé komnaty, byla jako vždy zdrženlivá a plachá. Nikdy neprozrazovala jiným, co cítí, a protože ani neměla s kým mluvit, seděla, hleděla na kámen na roztírání tuše a zapisovala své pocity, aby se pocvičila v psaní a slohu.

*„Co mrtvý člověk
vzdávám se veškeré lásky
k sobě i jiným.
Opouštím život a
zříkám se lidského bytí.“*

Konečně je po všem,“ doplnila ještě, ale když to chtěla přečíst znovu, přemohl ji žal.

*„Jsem připravena
na poslední hodinku,
až všechno skončí,
a teď se zříkám světa -
znovu a znovu, znovu!“*

Zatímco své myšlenky takto zapisovala, přišel dopis od generála.

Dámy mu ve svých dopisech vylíčily, jak je bolí, co se stalo, a on si to vložil tak, že dívka se rozhodla dát mu tímto způsobem najevo, že mu nikdy neodpoví.

To je ale hanba, říkal si.

Druhý den se dámy opět snažil přesvědčit, aby mu ty překrásné vlasy stazaly, ale ony ho odbyly: „Počkejte, až dozraje čas.“ S roztrpčením a bolestí odepsal: „Nevím, co vám mám říci.“

*Musím už spěchat,
aby mi neujela
rybářská bárka
mířící do daleka,
k břehům onoho světa.“*

Dívka kupodivu jeho dopis přijala a dokonce jej i přečetla. Byl to pro ni nesmírně dojemný a bolestný čas a ona sama věděla nejlépe, proč mu odepsala na samý okraj listu papíru:

*„Moje srdce má
již daleko ke břehům
tohoto světa.
Je však jen kmen ve vlnách.
Vůbec nevím, kam míří...“*

I tentokrát to brala jako cvičení v psaní, ale Šošó báseň pohotově zabala a chystala se ji generálovi poslat.

„Měla jste to hezky přepsat,“ namítala písařka.

„Určitě bych jen něco popletla,“ řekla Šošó a dopis odeslala tak, jak byl.

Nikdo si nedovede představit, jak byl druhý generál zděšený a nešťastný.

Biskupova sestra se vrátila z pouti a okamžitě se velice rozzlobila.

Jako mniška bych se snad měla radovat, ale jak chcete trávit zbytek

svých dní? Já jsem nikdy nevěděla, zda ještě spatřím zítřejší den, a tak jsem se stále modlila k božstvu Kannon, neboť se o vás velice bojím a chci vás vidět dokonale zabezpečenou.“

Padla s pláčem k zemi, nařikala a bylo zjevné, že je u konce sil. Dívka se náhle vyděsila. Všechny její myšlenky a sny byly určeny její matce. Představila si, jak musí být zoufalá, když ani nemá tělo dcery, nad níž by truchlila.

Seděla zády k ostatním, tiše jako jindy, a byla dál velmi, velmi hezka.

„Proč jen jste tak pošetilá?“ zvolala mniška a se slzami v očích pro ni chystala mnišské roucho... Zhotovili pro ni svrchní plášť a štólu v obvyklé šedé barvě.

Když ji služebné oblékaly, vzdychaly: „Jak to máme snést, když jste nám byla světlem radosti v této unylé, ponuré končině.“

Považovaly její oběť za nesmírné mrhání krásou a trpce si stěžovaly na pana biskupa.

Zatím se První princezna díky rozhodnému a účinnému zásahu pana biskupa zotavovala, přesně jak to jeho učedníci předpověděli, a všichni chválili biskupovy léčitelské schopnosti.

Pan biskup však hned nevystoupil zpět na Horu, raději zůstal ve službě, neboť strach z ducha pohnul Jeho Veličenstvo k tomu, aby dala Velký obřad odložit. Jednoho tichého deštivého večera císařovna biskupa vyzvala, aby setrval ve službě dlouho do nočních hodin.

Dámy se odebraly na lůžko. Byly po událostech posledních dnů totálně vyčerpány a jen několik z nich se dále zdržovalo v blízkosti Jeho Veličenstva a císařovnu obsluhovalo.

Císařovna i její dcera sdílely totéž lože s čalouněným závěsem.

„Patříte k těm, jimž Jeho Veličenstvo důvěřuje nejvíce,“ řekla císařovna. „Zejména na vás plně spoléhá, že jej povedete po cestě vedoucí k příštím životům.“

„Nezbývá mi mnoho času a z toho, co mi Velký Buddha milostivě zjevil, vím, že letošní, nejpozději příští rok bude můj poslední. Proto žiji přísným poustevnickým životem, dokonale uzavřen před světem, a bez ustání vyzývám Buddhovo Posvátné jméno.“

Z Hory jsem sestoupil jen na vaše osobní přání, Veličenstvo.“

Pak podal výklad o zatvrzelosti onoho zlého ducha a o obsahu jeho děsivých výroků a hrozeb a pokračoval: „Nedávno jsem učinil velmi prapodivné zjištění. Koncem třetího měsíce vykonala moje matka pouť do Hacuse, aby splnila slib, který dala při jisté příležitosti Buddhovi. Na zpáteční cestě přenocovala v domě zvaném vila Udži. Je to velký a dlouho neobývaný dům. Báł jsem se, že jej možná ovládli zlí duchové, kteří by vážně nemocné osobě mohli uškodit. A ukázalo se, že moje obavy nebyly zcela neopodstatněné.“

Pak popsal, jak u domu našli dívku.

„Opravdu zvláštní příběh!“ řekla císařovna. Měla veliký strach a nakonec vzbudila služebné, jež už většinou spaly. Jenom Kozaišó, ta, již se dovořil pan generál, však tento příběh vyslechla. Ostatní, jež se snažila vzbudit, jej nezaznamenaly.

Biskupa císařovno neobvyklé vzrušení velmi překvapilo a příběh raději hned nedokončil.

Když jsem se sem tentokrát vypravil, řekl jsem si, že bych mohl přenocovat u mnišek v Onu. Učinil jsem tak a ona mladá žena mne tam požádala, abych jí pomohl složit mnišský slib. Nesmírně při tom plakala.

Moje mladší sestra, mniška, jež byla dříve provdána za velitele stráže palácových bran, se nesmírně radovala, že jí ta dívka nahradí zesnulou dceru, a všemožně o ni pečovala. Proto se na mne nyní nesmírně rozzlobila. Ta dívka je totiž velice krásná a je opravdu hanba, že má chodit obléčená jako mniška.

Rad bych věděl, kdo je to.“

Biskup byl dobrý řečník a celý příběh vyložil velmi podrobně.

„Ale proč musel duch unést dceru z tak dobré rodiny na tak strašné místo?“ tázala se Kozaišó. „Jistě teď už víte, o koho se jedná.“

„Nevím naprosto nic, ale možná řekla něco mé sestře. Je to podivné. Pokud je opravdu z dobré rodiny, pak ji musí někdo znát. Ale koneckončů, i mezi děvčaty z rolnických rodin se občas najde krasavice. I v nejnižší sféře světa draků se podle Lotosové sútry může narodit Buddha.“

Ovšem, nejspíš to bude docela obyčejná, tuctová mladá žena nesoucí na bedrech karmický hřích z minulých životů.“

Pak se císařovna rozpomněla, že tehdy docela nedaleko od vily zemře-

la mladá dáma, a to za velmi záhadných okolností. Že by to byla ona, nepadlo jí... Ovšem jista si být nemohla.

Zmínil jsem se o tom, Vaše Veličenstvo, hlavně proto, že mne překvapuje, jak se ta žena skrývá, aby se nikdo ani nedověděl, že je ještě naživu. Jako by se děsila, že ji pronásleduje nějaký smrtelný nepřítel."

Pan biskup se tím pak už dál nechtěl zabývat a ani Kozaišo už neřekla ani slovo.

„Určitě to bude ona!“ řekla císařovna a obrátila se ke Kozaišo. „Generál Kaoru by to měl vědět!“

Dále však se o tuto událost nezajímala. Nechtěla před tak vynikajícím mužem tvrdit něco, čím si nebyla jista a co si navíc on i pan biskup zřejmě přáli utajit.

Potom se První princezna uzdravila a pan biskup se vrátil na Horu. Cestou se stavil v Onu a sestra ho přísně pokárala.

„Nechápu, že jste mi ani slovo neřekl. V tomto stavu se může téměř bezděky dopustit ještě většího hříchu.“

Její stížnost však přišla příliš pozdě.

„Vykonavejte buddhistické obřady, nic víc,“ radil biskup nové mnišce. „Život je nesmírně nestálý, pro mladé lidi jako pro staré. Dobře přece víte, že všechno pomíjí. Právě to se hodí nejlépe k vašemu novému stavu.“

Cítila se tím náhle uražena.

„Dejte jí zhotovit nové roucho,“ řekl pak a předal staré mnišce císařovny dary: damašek, tkaniny z nejjemnějšího hedvábí i surové hedvábí.

Dívce řekl: „Budu o vás pečovat do konce svých dní, nedělejte si s tím starosti. Lidé, kteří prožívají běžný život a stále klamně sní o světské slávě, mají nesmírné potíže s tím, že by se měli zřící života, ale proč byste měla pociťovat hanbu nebo zklamání vy, jež zde žijete hluboko v lesích? Koneckonců, lidský život je tenounký jako vlásek.“

Pak zarecitoval čínskou báseň:

*„Nad mou brankou
bledý měsíc k ránu
bloudí mezi piniemi...“*

Ač mnich, byl také nesmírně krásný a elegantní.

Ano, řekla si. Právě tuto radu jsem potřebovala.

Vůz celý den truchlivě skučel a dívka slyšela, jak si pan biskup tiše náseptal: „V takovýto den zbudou poustevníkovi z Hory jen oči pro pláč...“

I já jsem nyní poustevnice, pomyslíla si, a není tedy divu, že pláču.

Vyšla do vnější chodby a spatřila venku muže v pestrých loveckých oděvech, jak pozorují vzdálenou cestu do údolí. Mířili k Hoře, i když po této cestě chodí lidé velmi zřídka. Obvykle lze v těchto místech spatřit jen mnichy sestupující z Hory přes Kurodani. Pohled na laiky v barevných šatech byl v těchto místech překvapivou novinkou.

Druhý generál se na dívku velice zlobil. Přicházel právě s další rozčilenou stížností. Podzimní listy byly však překrásné a zářily daleko jasněji červeně než kdekoli jinde, a tak sotva vkročil do údolí, byl jimi unesen.

Toužil, aby zde potkal překrásnou dívku.

„Neměl jsem službu, a tak jsem se vypravil na malý výlet, abych se potěšil krásou listů rudých javorů,“ řekl. „Nic jiného mne v této chvíli nezajímá... Jako by mne ty stromy zvaly k sobě, chtěl bych pod nimi přespát.“

Oči mu jen hrály.

Biskupova sestra měla slzy na krajíčku a řekla:

*„Krutý severák
strhl javorový list.
Ve stínu hory
není jediné místo,
kde bych se mohla ukrýt.“*

Ale on odpověděl:

*„Ač není nikdo,
kdo by tu na mne čekal,
nejdou mi z mysli
vršky vesnických stromů.
Dokáží vůbec jít dál?“*

Dlouho hovořil především o mladé dámě, která se mu tak dávno ztratila z očí.

Pak požádal mnišku Šošó: „Smím se na tu ženu podívat? Udělejte pro mne aspoň tohle, slíbila jste mi to.“

Šošó vešla dovnitř a říkala si, že by mu opravdu přála spatřit onu stíhlou, ušlechtilou dívku v šatu jasných, osvěžujících barev, světlešedé a žluté jako podzimní listí, s vlasy splývajícími na ramena jako vějíř s nesčetnými žebírky. Rysy dívčiny tváře byly neobyčejně jemné a temný rumělec působil dojmem, jako by byla dokonale, a přitom nanejvýš šetrně nalíčena. Šošó by ji nejraději ihned namalovala, jak právě horlivě vykonává každodenní pobožnost – zrovna zavěsila růženec na břevno nedalekého závěsu a nyní pozorně předčítá sůtry.

Když ji vidím, chce se mi plakat... Co asi při pohledu na ni cítí muž, který po ní zatouží?

Odpověď na tuto otázku byla na dosah ruky, neboť pan generál si právě povšíml malého otvoru pod pojistnou zástrčkou posuvné stěny a pokusil se odstranit závěs, který mu bránil ve výhledu.

Nikdy si nepředstavoval, že spatří, co nyní viděl. Taková krása!

Pociťoval lítost a bolest, jako by to všechno byla jeho vina, a dávno již nebyl s to potlačit slzy. Stáhl se tedy zpět. Děsil se, že hlasité vzlyky, jimiž doprovázel vodopád svých slz, dolehnou až k ní.

Je vůbec možné, že člověk, kterému se ztratilo takové děvče, se je ani nebude snažit hledat? A nejen on, ale každý, kdo ví, že tomu či onomu pánovi se ztratila dcera. Nebo se snad ta dívka v záchvatu žárlivosti náhle zřekla světa? Připadalo mu to jako naprosto nekonečná záhada.

Děvče, které vypadá jako ona, mne nemůže odradit, ani když se stane mniškou. Naopak, je vlastně tím roztomilejší a přitažlivější. Zkusím si ji získat, aniž by o tom kdokoli věděl!

Vzápětí se o to bez váhání opravdu pokusil.

„Obvyklému dvoření se zřejmě bránila, ale jako mnišku bych ji snad mohl oslovit, aniž by se pohoršovala,“ řekl si. „Prosim vás, vyřídte ji to. Nikdy nezapomenu na to, jak jsem vás kdysi navštěvoval. A ona teď může být další záminkou k setkání.“

Biskupova sestra odpověděla: „Bojím se o její budoucnost, mám o ni

velkou starost. Ulehčí se mi, když o ni budete dál jevit zájem a navštěvovat ji jako doposud. Co s ní bude, až zemřu?“

Z jejího způsobu pláče usoudil, že mezi těmi dvěma ženami musí snad být nějaký příbuzenský vztah, ale neměl ponětí, kdo ta mladá žena vlastně je.

„Kdykoli uvažuji o její budoucnosti, říkám si, že sám nevím, kolik života mi zbývá. Jednou jsem se ale rozhodl, že se o ni postarám, a věřte mi, že se tomu nezpronevřím.“

To sem pro ni opravdu nikdo nepřijede? Ne že bych se toho bál, jen bych rád věděl, zda přede mnou něco netajíte.“

„Kdyby žila jako jiné ženy, lidé by se sem jistě jen hrnuli. Ale ona obyčejný život ženy odmítla. Nic víc z jejích záměrů nedokáži vyčíst.“

Generál pak dříve poslal následující vzkaz:

*„Prý jste zavrhla
ten povrchní lidský svět.
Při pomýšlení,
že do něj také patřím,
jímá moje srdce hněv.“*

Služebná, která vzkaz doručila, vyřídila od něho rovněž dlouhý a velmi pročitěný pozdrav.

„Pozdravujte pana bratra,“ končil list. „Těším se, že si s ním pohovím o nejrůznějších drobnostech lidského života.“

„Bohužel nechápu, co svými slovy ve skutečnosti míníte,“ odpověděla mu. Dokonce ani nereagovala na jeho verše. Nestála o jeho pozornost, po všech těch tragických událostech, jež zažila. Chtěla zůstat až do konce sama, jako kůl v plotě. Proto také byla tolik měsíců tak smutná a rezignovaná.

Pravda, nyní byla alespoň o trochu veselejší, když dosáhla toho, po čem toužila. Zdvorely si dopisovala se sestrou pana biskupa a společně hrávaly go. Dbala o řádné vykonávání pobožností a četla nejen Lotosovou sůtru, ale i jiné.

Všude kolem ležel hluboký sníh a skoro nikdo k nim nepřicházel a stejně bylo i její srdce, bílé jako ten sníh – ne a ne roztát.

Zatím nadešel Nový rok, a nikde ani známka jara. Zamrzlé potoky zasmušile mlčely pod ledovým příkrovem a dívka si v té pokleslé náladě připomněla, že onen muž, pan přednosta vojenského úřadu Nió, jí nebyl vždy tak protivný. Tehdy jí řekl, že nikdy nezabloudí tak, aby nenašel cestu do nezměrného bludiště její duše.

Uvědomila si, že na ty časy ještě úplně nezapomněla:

*„Nebe ztemnělo.
Na horách bělostný sníh.
Z oblaků vloček
vyhlíží neodbytně
má ztracená minulost...“*

Psala to mezi jednotlivými pobožnostmi, v rámci svých pravidelných písemných cvičení.

Od doby, kdy zmizela, uplynul již další rok. Postrádá mne ještě někdo? Pak kdosi přinesl čerstvé výhonky bambusu v prostém, neumělem venkovském košíku a kterási mniška je přinesla dovnitř:

*„Něžně si hledím
těchto výhonků, jež jsem
našla ve sněhu.
Kéž zdárně prospívají!
Přeji vám požehnání...“*

Dívka odpověděla:

*„Mladé bylinky
vzešly v hlubokém sněhu!
A nyní je dám,
moje drahá, také vám,
neboť se za vás modlím.“*

„Mim to vážně?“ uvažovala mniška.

Byla velice dojata. Kéž by také moje paní byla tak zdráva, aby se mohla těšit z mé péče.

Slivoňové květy pod jejími okny byly oslnivě rudé a nádherně voněly. Ty květy milovala víc než jiné, byly svědectvím o tom, že „jaro je stále jarem“, neméně než kdysi, jako v té Narihirově básni.

Opájela se jejich vůní, a když jim v pozdních večerních hodinách podala posvátnou vodu, zavolala si k sobě jednu z mnišek, trochu mladší a nižší hodnosti, než byly všechny ostatní.

Ta utrhla mladičkou snítku s květy, jejichž okvětní plátky se vzápětí rozsypany všude kolem jako vločky sněhu a šířily na všechny strany svou libou vůní.

*„Nevidím rukáv,
jehož jsem se dotýkala.
Jak je to možné?
Odkdypak jarní úsvit
voní podobně jako on?“*

Guvernér provincie Kii, který byl vnukem staré mnišky, přijel jednoho dne navštívit svou babičku. Byl to hezký a sebevědomý třicátník.

„Jak se vám dařilo poslední dvě léta od mé návštěvy?“ otázal se, ale babička mlčela, a proto se vydal za její dcerou.

„Chudinka, ničemu nerozumí,“ řekl. „Byl jsem hodně dlouho velice daleko. V posledních letech jsem ji vůbec nemohl navštívit. A ona mi přitom byla matkou i otcem, když mi rodiče zemřeli. Býváte ve styku i choti guvernéra z Hitači?“

Zřejmě měl na mysli mladší sestru.

„Rok co rok se více propadáme do samoty. Z Hitači nemáme léta žádnou zprávu. Matka se možná jejího návratu už ani nedočká.“

Mladička mniška žasla, pochopila, že je řeč o její matce.

Již jsem ve městě zpátky několik dní, ale pořád mám tolik povinností. Vůbec jsem si vás nehleděl. Chtěl jsem vás navštívit včera, a zatím jsem musel do Udži s prvním generálem po pravici, panem Kaoruem. Strávili

jsme celý den v domě, kde kdysi žil zesnulý Osmý princ. Pan první generál tam prý chodíval za jeho dcerami, dokud jedna z nich před léty nezemřela. Prý tam pak tajně ubytoval její mladší sestru, ale ta zemřela na jaře také, a tak nařídil Mistrovi Buddhova učení v tamním chrámu, aby připravil výroční pobožnosti.

Rád bych si objednal soupravu dámských šatů, jež bych tam obětoval. Opatřete mi surové hedvábí, dám je hned upříst.“

Jak by mladická mniška mohl zůstat při těch slovech klidná? Avšak jen tiše seděla, plaše obrácená tváří k zadnímu pokoji. Jen aby si nikdo nic ho nevšiml!

„Slyšela jsem, že Osmý princ měl dvě dcery,“ odpověděla mniška. „Která ze si vzala pana přednostu Nióa?“

„Ta druhá. Ale ta, které si cenil pan generál Kaoru, pocházela, soudím, z matky nižšího postavení. On si jí necenil nikterak otevřeně a veřejně, ale zhroutil se, když zemřela. Ano, již první ze sester ho opravdu doslova přivedla na pokraj hrobu. Kvůli ní se také zřekl světského života...“

Tento guvernér provincie Kii je zřejmě blízkým přítelem pana přednosty! Ta představa ji zděsila. Připadalo jí to doslova neuvěřitelné.

Že by obě zemřely v onom domě v Udži? Bylo mi moc smutno, když jsem ho včera opět spatřila. Šel tady k té řece, hleděl na vodní hladinu a plakal a plakal...

Pak se guvernér vrátil do pokoje v domě s básní, kterou upevnil k jednomu ze sloupů:

*„Tak v této řece
zmizela beze stopy
moje nejdražší!
Dokáže ještě někdo
zastavit proud mých slzí?“*

Pan Kaoru toho obvykle moc nenamluví, ale tentokrát je nesmírně skleslý. Ženy jsou do něho vesměs doslova zblázněné.

Však i já, muž, jsem si ho zamlada cenil tak, že mi byl bližší než největší pán v celé říši.“

Vida, i nevzdělání a neurození lidé pana generála ocení, říkála si.

„Samozřejmě pochybuji, že by se pan generál Kaoru mohl rovnat panu Gendžimu ze Šesté ulice, kterému se říkávalo Zářící princ,“ dodala mniška. „ale jeho potomci jsou jistě vrcholně úspěšní i dnes. A lze ho snad rovnávat s panem ministrem po pravici?“

„Pan ministr je mnohem hezčí a působí velmi důstojně. I pan přednost je nesmírně krásný. Pomalu bych chtěl být ženou v jeho službách.“

Guvernér rozebíral toto podivné téma velmi obšírně a všem přítomným všem se zdálo, že mluví o jakémsi jiném světě.

Divku však dojalo, že na ni pan generál nezapomněl. Nyní již také rozuměla lépe matčiným pocitům a její touze dceru do tohoto světa uvést.

Tim více si nepřála, aby matka viděla, co se z ní stalo. Měla divný pocit, když dámy barvily látky pro pana guvernéra (na její vlastní zádušni obřad), ale rozhodně se snažila, aby se k něčemu takovému nemusela vyjadřovat.

„Podívala byste se laskavě na tuhle maličkost?“ zeptala se mniška, když se ženy pustily do šití. „Mohla byste zapošíť ty okraje,“ řekla a pozdvihla šat směrem k mladé mnišce.

To už bylo příliš, to nesnesla. Nepřinutila se, aby se obětního šatu byť jen dotkla. Jen řekla, že jí není dobře, a šla si lehnout. Biskupova sestra přestala šít.

„Co je vám?“ ptala se zúčastněně.

Jedna ze služebných položila rudý háv na překládaný šat růžové, sarkurové barvy. „Něco takového byste měla nosit!“ řekla. „Je ostuda, že ve věku nosíte šedivé šaty!“

A dívka napsala:

*„Přes roucho mnišky
přehodím pestrý rukáv
dívčího šatu,
a připomenu si stín
té, kterou jsem bývala.“*

Dívce bylo smutno, že svět je takový zlý. Kdyby nyní opravdu zemřela, mniška by se nepochybně dověděla pravdu. Jistě by ji bolelo, že její nová dcera před ní tolik věci tajila.

A tak nevinně pronesla: „Zapomněla jsem na svou minulost, ale teď mám pocit, že se mi vybavují jakési smutné vzpomínky.“

„Jistě si na spoustu věcí vzpomenete!“ řekla mniška. „Proč mi nic neřeknete? To od vás opravdu není hezké. Už dávno jsem zapomněla na to, jak mi bylo, když jsem nosila takové barevné šaty. Jsem ubohá a nepatrná, ale z celého srdce si přeji, aby moje dcera byla naživu.“

Už nežije nikdo, pro koho byste vy znamenala to, co znamená pro mne? Například moje dcera skutečně zemřela, a přesto ji stále hledám a toužím ji spatřit. Na vás určitě také někdo myslí, a vy jste se zatím jen ztratila!“

„Ano, někdo mne hledal, ale bojím se, že ta osoba v těchto měsících zemřela.“ Plakala, a aby zakryla slzy, pokračovala: „Nic vám k tomu neřeknu. Bolí mne, když si na to zkusím vzpomenout. Opravdu vám nechci nic tajit.“

A mlčela dál, jako jindy...

Nyní, když pan první generál dohlížel na vzpomínkový zádušní obřad, uvědomil si, jak křehké bylo pouto, jež je pojilo. Staral se o oba syny z Hitači, kteří mezitím dospěli. Jeden byl komořím a druhý zástupcem velitele stráže palácových bran.

Toho nejmladšího, který ještě nebyl dospělý, vzal do služeb ve své domácnosti.

Jednoho večera, kdy tichounce přešlo, se pan generál vypravil za císařovnou. V tu chvíli u ní bylo jen několik služebných. Dlouho hovořili a on poznamenal: „Jednou mi vytýkali, že každý rok jezdím do jedné vzdálené horské vsí. Jezdíl jsem tam však i poté, protože jsem si uvědomoval, že některé věci jsou předurčeny osudem a že člověk by se měl řídit vlastním srdcem.“

Postupně jsem si ale toto místo zprotivil – vzhledem k jeho podivnému rázu i kvůli tomu, jak dlouho trvá, než tam člověk dojede.

Na nějaký čas jsem tam přestal jezdit, ale pak jsem se tam vypravil znovu. Byla to skvělá příležitost zamyslet se nad pomíjivostí života.

Ten dům mi připadal jako poustevna vhodná jen k pobožnému rozjímání.“

Císařovna si připomněla biskupova slova a prvního generála litovala. „Určitě tam žije nějaký zlý duch. Jak se vám vlastně ta dáma ztratila z očí?“

Vida, jistě si toho povšimla již dávno.

„Možná máte pravdu. Na osamělých místech se vždy potuluje spousta zlých duchů a podobných bytostí. A divné bylo již to, jak zemřela.“

Pak už generál neřekl ani slovo. Císařovnu náhle zamrzelo, že zřejmě pochopil, že dívka to, co před ní chtěla utajit, už zřejmě dobře ví. UVědomila si, jak málo času pan přednosta má a jak nemocný tou dobou byl, a velice s ním cítila. Mezitím dospěla k názoru, že dané téma je příliš deklarovat a odmítla se jím zabývat.

Pak tiše řekla Kozaišó: „Pan generál hovořil o té mladé ženě velmi zaujatě, až mne mrzelo, že jsem se mu o ní zmínila, ale pak jsem si řekla: Co když to ani není ona, tohle stejně bude třeba jednou vyjasnit. Vy jste ten příběh slyšela. Až s ním budete mluvit příště, řekněte mu, co pan biskup říkal, ale ty problematické okolnosti si nechte pro sebe.“

„Ale Vaše Veličenstvo, jak bych s ním mohla zapřít hovor o tom, o čem ani vy nechcete mluvit?“

„Jen o tom klidně mluďte. Všechno je třeba na pravém místě a v pravý čas uvést na pravou míru. Však já už mám svůj důvod, proč o tom nepromluví sama.“

Kozaišó to pochopila a upřímně obdivovala diplomatické schopnosti jejího Veličenstva. Když tedy příště viděla pana generála a on s ní zapřel rozhovor, všechno mu řekla a on přirozeně oněměl úžasem.

„Její Veličenstvo císařovna zřejmě slyšela o tom, co se stalo, ale proč mi to neřekla?“ říkal si roztrpčeně. „A já jí tehdy také nic neřekl.“

Nikomu jsem neřekl ani slovo, takže až se to nyní všude roznese, budu teprve vypadat jako naprostý hňup. Lidé o tom samozřejmě již ledacos slyšeli.

Takový už je svět a skutečnost také nezměníš. Tajemství, které si člověk chce nechat pro sebe, se nakonec vždycky vyradí,“ myslil si. Přesto se nedokázal přinutit k tomu, aby s Kozaišó mluvil úplně otevřeně:

„Pomalů to vypadá, jako by osoba, o níž hovoříte, měla nemálo společného s tou, jejíž osud mne tolik znepokojuje. Myslíte, že pořád ještě žije v Onu?“

„Toho dne, kdy pan biskup sestoupil z Hory, před ním složila mnišky slib. Lidé v domě se tomu snažili zabránit, styděli se, že něco takového dopustili. Zřejmě jen ona sama pana biskupa uprosila.“

Místo bylo stejné a stejné byly i všechny okolnosti. Jak podivný pocit, že by to opravdu byla ona? Ale jak se přesvědčit? Budu všem pro smích, když to budu zjišťovat sám. A když se o tom dozví pan přednosta, učiní vše co je v jeho silách, aby jí zabránil v postupu po cestě, kterou si zvolila. Její Veličenstvo mi neřekne ani slovo, ačkoli o té zvláštní události ví. Co to znamená? Asi jí pan přednosta o tom něco řekl. Pokud je opravdu za tím vším on, učiním nejlépe, když budu tu dívku považovat za mrtvou, ať už k ní cítím cokoli. Ostatně pokud opravdu opět žije, najdeme ještě jednou čas o tom pohovořit v Podsvětí, u Žlutých studánek v říši mrtvých. Nesmím ji znovu chtít.

Tyto tísnivé obavy jej přivedly k pochybnostem, zda s ním císařovna o těchto věcech vůbec někdy promluví, a tak vymyslel plán, jak o tom začít sám.

„Nedávno se mi stala zvláštní věc. Slyšel jsem, že jistá žena, nad jejíž smrtí jsem truchlil, ještě žije, a to za velmi nešťastných okolností.“ řekl. „Bylo to zvláštní, nikdy jsem si nemyslel, že by mne opustila tak dramatickým způsobem, ale uvěřil jsem, že by to mohla být pravda. Bylo by to pro ni totiž typické.“

Pak řekl Jejím Veličenstvu ještě další podrobnosti, avšak s obdivuhodnou elegancí se vyhnul zmínce o podezření, že by v tom mohl mít prsty sám pan přednosta. Řekl jen:

„Pan přednosta by se mi vysmál, kdyby slyšel, že ji ještě hledám a věřím, že žije. Proto se raději tvářím, jako že nic nevím.“

„Pan biskup líčil zážitky oné noci tak děsivě, že už ani dobře nevím, co říkal, ale to, co si pamatuji, mi stačí k tomu, abych se o tom nešířila. Nebyla bych ráda, kdyby se lidé dověděli o jeho trestuhodné lehkomyšlnosti.“

Císařovna se vyznačovala velikou rozvahou a důvtipem. Nebylo po-

chyb, že ani v nejsoukromějším rozhovoru neprozradí nic z toho, co jí řekl.

Ve dne v noci o těch věcech přemýšlel. V které horské vísce ta žena žije? Jak to zjistit, abych nevzbudil pozornost? Nejlépe bude optat se pana biskupa, co se vlastně stalo.

Hlavní síň chrámu Enrjakudži na posvátné Hoře navštěvoval pan generál pravidelně v souvislosti se slavnostními obřady k počtě Buddha Lečitele, jež se tam každý měsíc osmého konaly. Při té příležitosti se rozhodl zajít do okrsku Jokawa. Vzal s sebou mladšího bratra.

Neřeknu to její matce hned, nejprve se přesvědčím, jaká je situace, řekl si, už proto, abych nezkazil pohádkový ráz jejich zázračného, vysněného shledání. Ani kdybych ji poznal, v tom podivném rouchu mezi podivnými ženami, s neradostným příběhem na rtech...